

in der si teneat officium suum i partiri non postulatum ad utilitate priuata ut est tex. notabilis i. iiiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. et ibi **¶** ar. 13 ista op. huius gl. et idem non in d. l. sancim. facit quod non. Inno. in. c. ad n. 3. ii. de iure iur. Et facit hoc dictum ad quoniam. Hoc tuto caueat quod si index non finit quoniam infra certum terminum debeat soluere certam penam quod index non indicat in pena si non fuerit petitum a priori ut decidere infra terminum et hoc tenuit do. In. in. c. uenerabilis de iudicio. quod non. et facit ista gl. ad alia quoniam non quid possit appellari iudice si non codenavit uictum in expensis in casu in quo non fuerint petite. do. de rota deci. ccxli. multum singulariter dixerunt quod sic quidam ex eis tenue rurum. In. in. m. facit gl. ista quod ex quo index non debet grauasse non debet esse locum appellationis. Et facit notabile dictum spe. i. ti. de offi. iudi. in. §. ipedit post p. ubi dicit quod non potest appellari a iudice si non facit id quod potuit ex officio suo facere. iputari enim non postulatio. et tene semper metu ista gl. quam coeptis sequitur docto. nostri. i. c. exceptione de excep. Et ego plene examino ista quoniam i. c. significauerunt de test. et dic ut ibi. In. eadē gl. ibi poterunt isti iudices coenari coram ordinariis. non. gl. singulariter. non facit ad questionem antiquorum non quid delegat deliques in legatione sua possit pueniri coram ordinario loci. legiste antiqui hanc quoniam tractaverunt i. auem. qua i. puincia. C. ubi de cri. agi oportet. Et Jo. an. hic et conclusio sit hec quod aut delegat delinqutum in non p. edendo. et tunc quod solu excessit a papam in non parredo mandatis ipsi non potest alicuius inferiorum puniri. aut deliquerit puerus aegido et tunc potest puniri per ordinarii loci quod non pueniri ut delegat sibi ut criminosus. sibi dicit Jo. an. se non credere quod pedetate cum coram eo possit pueniri coram ordinario saltem ubi ipediret pcedere in causa sibi delegata. Nam respectu illius causae duxaxat est maior ordinario. ut in. c. studiisti de offi. dele. Ultra gl. quero non quid isti abutentes rescripto apli posse puniri criminaliter. nam hic solu iponis pena civilis seu cum agit civitatem. Inno. dicit quod sic. Huius enim qui traditur litteras alijs eiusdem noini et recipientes possunt puniri pena falsi sicut illi qui sibi supponunt partum alienum. ut in. l. falsi non. et in. l. qui falsa. ff. de falsis. Alii vero alii abutentes poterint puniri de crimine stellionat. et est crimine stellionat cum delictu non sumit sibi specificum nomine unde puniuntur isti deliquescentes extraordinarie. de quo dicendum ut habet. ff. de cri. stellio. p. totum. p. h. ego dicerem quod ipetrus apostolicus uel primitivus per surreptionem dolosam quod non solu puniit comodo. Repti: sibi etiam poterit aliter puniri criminaliter. p. hoc bonum tex. in. l. si quis obrepserit. ff. de falsi. et l. et si legibus. C. si ius uel utilitate publica. ubi uidetur expressum.

De consuetudine. **V**oca.

Hec voca continuaatur ad precedentia hoc ordine usum est. § de iure scripto quod consistit in constitutionibus et in rescriptis merito subiectur de iure non scripto quod consistit in consuetudinibus. Quid autem sit consuetudo uario modo diffinitur. habens bonum tex. Hidem in decreto. ubi dicitur quod est quoddam ius moribus utentium approbatum quod pro lege suscipit cum deficit lex. ut habet. i. di. consuetudo. Jo. an. ponit uarias diffinitiones in tractatu consuetudinis quem posuit. i. l. b. ii. et in. c. et ceras diffinitiones ponit definitiones. Ia. de rafani que uidetur placere. **¶** ar. in. l. de quibus. ff. de legibus. ut dicamus quod consuetudo est quoddam ius quod est moribus seu usibus populi totius uel maioris partis ratione initiatum continuatum et constiutum legis habens auctoritatem. uel breuius ius Jo. an. Consuetudo est quoddam ius moribus illius introductum qui auctoritate publica leges condere potest. hec autem ultima diffinitione aliquantulum

possit calumniari per tex. i. c. si. j. co. ubi p. 3 quod consuetudo potest induci a canones per inferiores a papa et tunc seriores non potest edere legem seu statutum a canones. xxv. q. ii. institutis et. j. dc. ma. et ob. i. c. quod super his non potest. Jo. an. in. c. si. de offi. archipresbyteri. et videtur hoc mirabile sibi vide quod circa hoc dicuntur. i. d. c. si. Ex continua tione rubrice et ex dictis diffinitionibus inferit ad quoniam quotidiana et notabilis. sicut compromissum in quodam arbitrio adiecto ut prouiciaret sum iura. non quod poterunt prouiciare sed consuetudines et statuta loci. Siquidem de saucaria in quoniam statutorum dicit fuisse determinatum quod non saltet sum consuetudines et statuta iuri sum. mouet per auctoritatem presiderum. C. de episcopali audi. et p. l. rem non nouam. C. de iudi. Et quod appellatio iuris intelligitur de iure coepti romanorum insti. de iure na. gen. et ciui. i. §. sibi quoque et hoc dictum respicit Jo. an. in. addi. spe. in. ti. arbitris. §. excipit v. ite quod corruptus. et seq. ibi Jo. an. dices quod arbitri poterunt in ordinariis iudicij uti statutis et consuetudinibus loci ex quo respectu prouinciationis tantum fuit potest restricta ad ius sibi si fuisset dictum ut deberet pcedere et prouiciare sibi iura esset illud ualde periculosum quod est. pcedendo et prouiciando tenet obseruare iura coepti et non statuta vel consuetudines loci. hanc opere reculit et secutus fuit do. Cardinalis. j. co. ti. c. si. Sed sum reperi tenuisse do. Anto. in. c. quinta uallis de iure iuris. et ante quod cum uiderem hec opinio summa plus placebat. Et primo adduco quod. s. dixi uide sibi consuetudo est quoddam ius non scriptum. Et quod cum non sumus in manu odiosa uerba generalia debet uerifica ri in qualibet specie contenta sub genere ut i. c. sciscita tis de rescripto. cu ergo statuta et consuetudines sunt quodam iura. ut. s. dixi ergo ueniunt appellatio iuris. Hoc iura mandant iudicari sum statuta et consuetudines locorum ut in. c. iii. de eo qui mit. in pos. et in. c. illa. xij. di. et in. l. an in totum. C. de edificiis priuatis cum si. ergo si isti arbitri prouiciant sum consuetudines etiam iuri sum uidebunt iudicare sum iura. Ad idem bo. tex. iiii. gl. i. c. i. ut li. peden. ubi dicitur de iure coepere id quod coepit de iure spati. Ad idem c. l. i. principio d. pba. pro et sibi fac. c. cumana i. v. idem iuri de elect. et i. d. c. iii. sed id quod statu dixi puto uerum maxime cum statuta locorum et consuetudines sunt ius civile. i. di. ius civile. et i. l. o. e. s. p. l. ff. d. iusti. et iure. et ad. §. sibi quoque palle. potest responderi quod loquitur quod non de unico iure dispositio est intelligenda. secus autem quod uerbo genere potest uerificari in qualibet specie sua quod non in apparet ratione restringendi genere ad certas species. Et hoc est subtilius presupposito quod appellatio iuris intelligere de coeptu duxaxat in satis prouincias sibi ius coeptum ex quo ius coeptu duxaxat in satis prouincias. ar. optimus i. l. si ita scripsero. ff. de pdi. et demon. Et hec binum quod faciunt ad multa aliqua tactu hanc per doc. sup. Rica expeditum i. c. ii. et in. c. eccl. s. de p. l. i. o. dic ut ibi.

Onus. **Onus** potest le bus modis et sum primus et coeptus intellectus h. intedit. Consuetudo inferens grauamen ecclesiis uel eis grauosa non est. sibi ali um intellectus magis singulariter. Consuetudo inferens grauamen ecclesiis duxaxat officio tolli et non dividitur. Non potest tene metu una regulam generali et notabilem in fauorem ecclesiastarum ut in earum praejudicium et grauamen non modicum consuetudo induci non possit. per quod arguo idem dicendum in statuto. nam consuetudo et statutum non differunt nisi sicut tacitus et expressum. quod in consuetudine interuenit tacitus consensus in statuto uero expressus. ut in. l. de quibus. ff. de legibus. Et pondera istum tex. quod loquitur generaliter nec restringit se ad consuetudinem contra libertatem ecclesie sed ponderat grauamen. et sic facit ut neque statutum ne et consuetudo ecclesiis grauosa teneat. Et si quereetur de ratione decidendi possit reddi duplex ratio.

Prima fauor religiosis. nā multa specialia sūt idu
cta fauore religionis & ecclesiar. ut i.l. sūt psonae. ff.
de reli. et sup. fune. Secunda rō & subtilior. Cōsuetu
do est quedā lex ut dixi. s. sup. Nīca s̄z lex d̄z esse rō
nabilis & cōuenire fini eterno & sic religioni s̄z cōsue
tudo grauosa eccl̄s ē h̄ fidē legis cū sit h̄ debitā reli
gionē deo & sanctis. id cōsuetudo talis nō ualeat. Et
ex his uerisical p̄ia lectura ut tex. iste intelligat d̄ cō
suetudine abusua que tāq̄ rōne carēs nūq̄ tenuit
j. eo. c. si. z. lxviii. dī. cor. ep̄i. Secunda lectura maḡ
nōbilis que nō solz dari ad istū tex. est ut itelligat q̄
p̄suendo tenebat iudicata forte ex aliqua rōne seu ne
cessitate que quidē p̄suendo c̄ grauamē iſcrat ip̄is
eccl̄s d̄z ex officio iudicis tolli & cassari. Et lectura
magis cōuenit v̄bis l̄fe. nā appellatiōe cōsuetudinis
intelligit de ea que tenet & que iā prescripta ē ut nō.
j. de elec. cumana. H̄ te tex. dicit q̄ d̄z remitti p̄ide
ratione n̄a r̄c. que v̄ba dare sonat ut iudicis officio
r̄mittant illa. nō enī esset op̄ officio iudicis u'lemis
sione si cōsuetudo pro rōfus nulla esset & maxie h̄ p̄t
sustērari q̄i a p̄cipio cōsuetudo n̄ erat intantū gra
uosa: s̄z ex postfacto incepit inducere grauamē n̄ par
uū. nā tūc indubitanē dicendū ut iudicis offic. illa re
mitta. ad h̄ bon̄ tex. in simili in. c. quāto de c̄si. z i
c. suggestū. j. d̄ deci. nā iudex ex officio suo d̄z p̄uidē
indēnitati ecclesiar. ut in. c. cū uenissent in si. de isti.
facit q̄d nō. i.l. iiiij. §. hoc aut̄ iudicū. ff. de dam. l̄fec.
Et ex his habes declaratā secundā lcc. & facit iste tex.
Sim utrāq̄ lecturā h̄ quosdā rusticos nolētes soluere
decimas ecclesie n̄i p̄ī aliquod mun̄ eis a p̄sbyte
ro trādā. & ad hoc allegāt cōsuetudinē q̄d c̄l h̄. c. de
cimas el p̄io. xvi. q. viij. & fuit his dict̄ & credo q̄ ad
huc uigear disceptatio magna i castro L̄ciani inter
plebanū illī castrī & hoīes qui ex antiqua cōsuetudie
dicunt q̄ atē solutionē decimārū d̄z dare presbyt̄ cer
tas libras carnū porcinaz culibet parochianorum.
Sed quero nūquid dispositio h̄i tex. uēdicit sibi lo
cū quoad ipsos clericos & eoz bona patrimonialia.
H̄oīi. uide uelle q̄ sic. nā super uerbo eccl̄s ad
dit idē i clericis. alle. c. clericī. j. de iudi. Et p̄ hoc sc̄r̄d̄o.
In. q̄ cōsuetudo nō ualeat in graue p̄uidicū bo
noꝝ patrimonialiꝝ ipsoꝝ clericōꝝ. unde quēadmodū
bona eccl̄s nō p̄ist collectari per laicos ita nec bo
na clericōꝝ. gaudēt enī s̄z cū eodē priuilegio cū reb̄
eccl̄s. ut nō. glo. i.c. ex l̄fis de p̄igno. Sed tu ad
uerte. nā doc. hic nihil dicūt de patrimonio clericorū
sed solū de clericis. & allegāt illud. c. clericī. q̄d quidez
c. nō. p̄bat n̄i respectu priuilegiū ip̄is clericis tributū
in fauore totius ordinis clericalis nec ualeat fundamē
tum q̄ gaudēt eodē priuilegio. H̄a ip̄semē do.
In. firmat regulā in ūri in. c. si diligēti de prescript. ubi
dicit q̄ solū in casib̄ iure expressis gaudent eodem
priuilegio & hoc multi uoluerūt. ut dixi in. c. eccl̄s.
S. d̄ consti. fateor tamen q̄ collecta non potest impo
ni rebus patrimonialibus clericōꝝ sed non per istūz
tex. sed per. c. si. de uita & ho. dc. ubi plene dixi et p̄
Bar. iii. l. rescripto. ff. de mune. & ho. unde puto q̄
istud. c. non sit extendendum ad bona patrimonia
lia ip̄orum clericorum propter regulā superioris alle.
Item q̄ in simili uidemus q̄ bona clericorū nō
gaudent eodez priuilegio cum eccl̄s in prescriptōe
q̄r̄ cōtra eccl̄s nō currit prescriptio n̄i quadrage
naria ut. j. de prescrip. in. c. de quarta. & in an. quas
actiones. C. de sacrosanc. eccl̄e. Sed cōtra bona pa
trionalia clericorū currit prescriptio sicut cōtra bo
na laicorum ut est glo. singularis. xvij. q. iiiij. posse
fiones. facit quod nota. Jo. an. iu regula qui ad agē
dum in mercu. hoc idem uidetur uelle aperte. Jo.
an. in regula nemo potest in mercu. ubi format que
stionem nunquid ualeat consuetudo ut canonicus
possit testari de fructibus sue prebende percipendis

post annum tempore moris. & concludit q̄ sic & ita
suit approbatum per quandam extrauagan. ut nō.
& ad istū tex. r̄ndet q̄ illa cōsuetudo prejudicat succel
sori in prebenda & nō eccl̄s & sic aperte uult ualere
consuetudinem grauosa cōtra clericos nedum in
patrimonialibus sed etiā in redditibus eis debitib⁹ oc
casione eccl̄s. Et tene hoc dictū mēti quia nō solc̄t
allegari sed singulariter restrigit istū tex. H̄ te offi
tudic̄ non ita prouider bonis patrimonialibus cleri
corum sicut eccl̄s arum h̄c est q̄ in bonis patromo
nialibus clericus non petit restitutionē in integrum
ratione lesionis nec in redditib⁹ eccl̄s arum eis debi
tis. ut senti gl. nō. in cle. unica de in. inte. resti. §. q̄li
ter v̄. sed nunquid clericus ubi omnino uide & q̄d di
xi de cōsuetudine grauosa eccl̄s nō itelligas q̄ om
nis cōsuetudo cōtra eccl̄s reprobet ratione cuius
cunq̄ grauaminis sed debet itelligi q̄i assert magnū
grauamē als tenet consuetudo ad hoc. c. cuj̄ dilectus
j. eo. z. c. cū omnes de cōstī. z. c. abbate. j. de uerb.
fig. facit q̄d nō. Inno. in. c. q̄ sicut de elect. ubi nō. di
cit posse iudici ex consuetudine ut eccl̄s uacante ca
nonici nō p̄cedant ad electionem nisi prius more p̄
lati regi nūciata & postulato assensu regio de p̄cedē
do ad nouā electionem q̄d nō. Nicolaus abbas.

Ex litteris. Valer cōsuetudo p̄
quā eccl̄s acquirit
dominium & possessionem rei sine solēnitate
legali. uel summa alī & sic. Ex cōsuetudine
potest introduci actus sine solēnitatis per quem sine
apprehensione reali transfertur possessio rei absentis
& est casus singularis. & secunda pars ibi discretioni.
Nota primo q̄ appellatione eccl̄s arum non ue
niunt monasteria nec alia loca religiosa utputa ho
spitalia. nam tex. in uerbo discretioni ponit ista ut di
uersa & hoc uerū stricte sumpto uocabulo als secus
de quo dic ut legitur & nō. in. c. grandi de sup. ne.
prela. li. vij. z. liiiij. dī. §. hac auctoritate. H̄ nota secū
do ar. q̄ hospitalia & similia loca religiosa gaudent
priuilegio eccl̄s arum darius probat in. l. omnia pri
uilegia. C. de sacrosanc. ec. ubi tex. & Bar. & tene hoc
menti hinc dixit. Jo. an. i. c. ii. de in. inte. resti. li. vij.
q̄ hospitalia possunt petere restitutionem in integrū
ratione lesionis sicut eccl̄s. H̄ nota tertio q̄ cōsue
tudo potest inducere aliquem actū per quem artificio
se transferatur possessio sine apprehensione corpora
li. nam de iure communi licet possessio acquisita pos
sit retineri solo animo non tamē potest acquiri nisi
interueniat actus corporalis. l. licet. C. de acqui. pos.
nam dicitur possessio quasi pedum positio quia tunc
naturaliter habetur cum pedibus calcatur. ut. l. i. ff.
de acqui. pos. Et uide glo. in. c. conquestus. j. d̄ foro
compe. sed consuetudo potest inducere aliquam for
mam in signum tradite possessionis & iste est propri
us casus illius capituli. Item nota ibi uidentiū &
audientium. q̄ ubi testes deponunt in actu percepti
bili sensu uisus & auditus debent deponere in reddi
tione cause per utrūq̄ sensu. nam testis interrogata
quomodo sc̄it dicere quia uidi & audiuī si
res illa super qua dōp̄is percipitur sensu uisus & au
ditus & idē dicas in reliquis sensibus. nam forma &
qua hic p̄sistebat in dicendo & faciendo. nam uolens
dare capiebat modicū terre & dicebat do tali eccl̄s
talem possessionē meam pro remedio peccatorū me
orū unde respectu uerborū requiritur sensus auditus
sed respectu facti seu traditionis terre requirit sensus
uisus & sic habebant illi testes deponere per utrūq̄
sensu & ad h̄ p̄t allegari ille tex. & t̄z. Jo. an. z. l̄pos.
di. n. Host. q̄ ubi q̄s h̄z deponere de actu invisibili
utputa super expressione uerborū non est necesse q̄
testis deponat d̄ uisu. unde ualeat dictū testis qui solū
audiuerit v̄ba licet n̄ uiderit personā. & ponit exēplū
in. q.

in. q. facti. Quidā tabernarius substraxerat gane sue
furtive cyphū suū argenteū quem nolebat restituere
nec in pītia testū cōsideri līz in pīsentia ipsius mulieris
nō negauerit. mulier illa nōrū et quosdā alios testes
posuit post parietē et tabernariū calefactū iduxit ad
pītēdū q̄ substraxerat sibi raceā et pīmisit se restituē
quo audito mulier roganit tabellionē et testes sup cō
fessione tabernarij quasi uelit q̄ cōfessio pōt probari
per testes līcē ipsi nō uidērunt personā loquētā qd̄ ē
notabile uerbū. Idem uoluit Bar. p. glo. i. l. ij. §. la
beo. ff. de aqua plu. ar. et facit ad qōem nūquid cec⁹
possit deponere super uerbis strabentū si habet no
tas illoz uoces. dic ut nō. in. d. §. labeo. et uide bonā
glo. in. c. testes. iij. q. ix. dixi plene in. c. cū causā. j. de
testibus. und scias q̄ cōiter tenet per legistas q̄ speci
ale si in testō. nō enī ualer testimoniu nisi testes vide
rint et audierint testatorē loquentē. ut est tex. i. l. si nō
speciali. C. d. testa. et h̄ ideo ut arbitror quia uox testa
toris propter infirmitatē solet mutari. in alijs autē ca
sibus fuit singularis opt. quorūdā modernorū in. d. l.
si nō speciali. q̄ dictū talis qui nō uidit psonā nō ē
omnino integrū quia de facili pōt decipi quis i uoce
et latius dico in. d. c. cū causam. In gl. ij. i. fi. i vbo
consuetudines. aduerte ad finem gl. in eo q̄ dicit q̄
donatio ista ualebat etiā citra consuetudinem. nam ad
ductur ad qōez nūquid possessio cessante consuetudine
transferrat in ecclesiam ex titulo habili ad transcrēdū
dominiū. hcc glo. potius sentit q̄ nō dū dicit q̄ uale
bat donatio et nibil dicit de translatione possessionis
clarins sentit hec glo. sequens. ppe finē in eo q̄ dicit
q̄ licet ecclesia nō apprehendat possessionē tamē ac
quirit dominū rei sibi collare. et nō glo. illa sic intelle
ctam nam facit ad itellectū. l. fi. C. de sacrosanc. eccl.
nam per illam. l. ecclesia habet insignia pīvilegia ut
ex solo titulo acquiratur sibi dominū licet in priuā
nō acquiratur dominū sine traditione possessionis
ut in. l. traditōb. C. dc pac. et in. l. quoq. C. d. rei uē.
nāz uidetur dicendū q̄ illa. l. fi. solū puidet sp̄eciū
dominiū et non respectu possessionis. et hoc aperte uo
luit Inno. hic dicens q̄ uigore huius consuetudinis
ecclesia acquirebat possessionē rei sibi donate et cōi
ter moderniores uidetur hoc dictū sequi. Arch. tamē
in. c. moderamine. xvij. q. j. multum instat et finali
ter uidetur concludere oposituū silicet q̄ fauore ec
clesie transseratur etiam possessio. et adducit istū tex.
sed h̄ dictum certe mihi nō placet. et iste tex. probat
oppositū quia sūdat se super consuetudine. als enim
de nibilo prouideret iste tex. et hoc est tenendum. so
let tamen allegari unum dictum Inno. in contrariū
in. c. cum uenissent de resti. spo. ubi dicit speciale esse
in ecclesia ut si aliquid datur nomine possessionis
transseratur possessio. sed aliqui libri habent nomine
pensionis et ita habeo in lectura mea et uidetur mēl⁹
conuenire illittere que facit mentionem de pensio
ne. sed in eo q̄ dicit q̄ est speciale in ecclesia nō bene
loquitur quia cuiilibet etiam priuato acquiritur pos
sessio si dijō consentiente uel possessor rei recepit pen
sionem ex illa re uigore locationis ut est glo. et Bar.
in. l. quāuis. ff. de acqui. pos. dico plene. in. d. c. cum
uenissent. Et ex his infertur ad questionem nota
bilem et subtilem nunquid publiciana competit ecclie
ante traditionem possessionis ex solo titulo habili ad
translationem dominij. et est publiciana quoddaz re
medium introductum in fauorem illius qui habuit
rem ab eo quem putabat uerū dñm cuz nō esset
dñs. nam si cadit a possessione cum nō possit rez uē
dicare quia nō est dñs potest agere publiciana et re
cupera possessionē. et de hac publiciana hēs glo. la
tā in. c. abbatesane de re iudi. li. vi. et tex. cū glo. illi.
de ac. in. §. alie. et ff. de publiciana per totū. ipse i. ti.
de loca. i. §. nūc aliqua in. v. boni. tenet q̄ n̄ quia cū

alud sit remediu exorbitans a iure cōmuni nō debet
extēdi. do. In. dicit hic posse attentari cōtrarium q̄
regula iuris cūlīs est q̄ ubi ex tractu cuz non uero
dño trāsserat dominū ex eo q̄ suīcū eo qui putaba
tur dñs transferrat usucapiendi cōditio. ut in. l. clau
bus. ff. de cōtra. emp. Sed alia regula habet q̄ ubi
cōpetit usucapiendi conditio datur publiciana. ff. de
publi. qu i si per totū. ergo ecclie cōpetit publiciana
quasi rem habuit ab eo qui putabatur dñs q̄ si ha
buisset a uero dño habuisset dñs. ut in. d. l. fi. C. de
sacrosan. eccl. Et scias q̄ hanc op̄i. tenuit Inno. in
c. in presentia. §. de proba. licet ipse non allegatur. s̄
ego semper tenui pīmū dictū ut non cōpetat ecclie
publiciana co casu quo nō est trāslata possessio. mo
uocor pīmo per tex. expressum in. l. eu qui in fi. ff. de
publi. ubi dicit q̄ ad hoc ut cōpetat publiciana oportet
q̄ pīcesserit pīcus habili ad translationē domi
niū et q̄ suerit tradita possessio et q̄ utroqz tempore
recipies habuerit bonā fidē. et licet in ecclie ex titu
lo trāsserat dominū nō m̄ possesso ut. §. dixi. ergo
nō pōt cōpetere publiciana. mouor secundo ex defectu
cause quare fuit introducta publiciana. nā. ppter ma
ximā equitatē ne cadēs a possessione recepta bona si
de omni remedio frustarē. ut in. d. §. alia. q̄ quidē
rō desicit in ecclie co casu quo nō ē adepta possi
nē. nec ob. motiu do. In. q̄ iura cūlīa introduce
rūt illas regulas habitu respectu ad ius cōe q̄ domi
niū nō acquiris priuato ex solo titulo s̄ oportet q̄ in
ceruentia traditio possīonis ut in. l. traditionib. pre
alle. unī sequeba necessario q̄ ex quo habuit possi
nem ab eo qui putabat dñs cōpetit sibi usucapiendi
pīditio s̄ h̄ nō pīcadē in ecclie aīq̄ hēat possīonē
q̄ sine possīone nō pīcedit usucapio. ut in regula si
ne possīone de re. iur. li. vi. ergo per pīns deltrīs se
cūda regula. q̄ nō possit cōpetere usucapio ergo nec
publiciana. fateor tū q̄ in casu huius. c. ubi uigore cō
suetudinis acquirebat possīonem sine traditione q̄
tūc si ecclie habuisset rē a nō dño potuisset agere
publiciana si cecidisset a possīone iā habita. et h̄ dēa
puto uerissima qd̄ nō. p̄ clariori itellectu. In gl.
fi. oppo. h̄ tex. in eo q̄ in fine inuit q̄ per illā solēni
tate trāsserabat possīo rei absens sine apprechēsio
corporali. h̄ enī uidet h̄. l. l. C. de acqui. pos. t. c. pa
storalis. j. de priu. ubi p̄z q̄ sine apprechēsio corpo
rali nō trāsserē possīo. nec ob. si dīceres q̄ in ecclie
est spāle q̄ ex solo titulo trāsserē dominū. ut in. d. l.
fi. q̄ ad translationē dominij nō sequit possīonis trā
satio. ut in. d. c. pastoralis. et in. c. cū heres. ff. de acq.
pos. ubi tex. nō. dicit q̄ lī heres adeūdo hereditatez
acquirat dominū rerum hereditariarum possīonez
ramen non nascitur nisi corporalis fiat apprechēsio.
So. dic ordinādo gl. q̄ licet regulariter procedat op
positio nī quandoqz transserat possīo sine apprechē
sione corporali p̄ certos actus artificios introductos
iuris dispositione. et d̄ hoc glo. ponit multa exempla
notabilia. Exempluz pīmū est in inuestitura. que sit
de certo beneficio. nam quis inuestitur quandoqz p̄
traditionē annuli et transserat possīo rei absens
et in h̄ nō. istam glo. nā cōtrariū nō. glo. in. c. aucto
rate de insti. et in. c. per tuas de dona. et in. c. ex ore
de his que si. a ma. pte ca. glo. dubitauit. in. c. si quis
deinceps. xvij. q. vij. Joā. an. hunc articulum plene
examīnat post. Op̄o. in. c. transmissam. j. de elec. et
q̄ sunt dicra quotidiana et nobilia distingue sic post
eos. aut inuestitura sit ante omnem iuris translatio
nem. utputa dicit ep̄s inuestiō te de tali beneficio et
tunc hec inuestitura h̄ solū uim collationis beneficii
satis enī operat in translatione iuris. aut sit inuestitu
ra post electionē et h̄ uim confirmationis. ut in. d. c. ex
ore. et quod ibi nō. quīqz sit post translationē iuris et
sūc aut i cōspectu beneficii aut in absensia. primo casu

transfertur possessio p*u*n*e*st*it*uram. ut i.l. q*b*. meo. ff. 5
ac*q*r. pos. n*a* ost*ed*eo r*e* oculo r*t* trad*ed*o uerbo per
in*uest*itur*a* uide*f* trans*lat*a poss*ess*io r*t* n*o*b*e*ne hunc ca
sum. s*t* i*u* p*ec*deret si n*u*c*ius* miss*us* a i*ud*ice u*l* ab
ep*o* s*f*aceret. ut singulariter dicit spe. in t*i*. de p*m*o r*t*
sec*u*do decre*i*. §. iam de effectu in p*in*. ubi dicit q*p* si
n*u*c*ius* miss*us* a i*ud*ice ut mittat aliqu*e* i*pos*session*e*
pluri*m* rec*z* pos*su*it ill*u* in possession*e* unius als uero
uoluit poss*ess*ion*e* tr*as*fer*e* oculo r*t* uerbo pura dicen
do p*on*o te et*ia* i*pos*session*e* ill*u* rer*u* q*p* p*ro* hoc
n*o* est trans*lat*a ill*u* rer*u* poss*ess*io q*p* est c*o*tra regu
lam i*uri*s de qua. §. nec ob*l*. quod meo. quia lo*qu*itur
q*u* ille qui tradid*it* uerbo r*t* oculo erat in poss*ess*ione
s*z* n*u*c*ius* n*o* est i*pos*session*e*. r*t* est dict*u* singulare et
n*o* trad*ed*u*m* ob*li*u*o*n*i*. It*a* ego ultra alios limito ill*o*
dict*u* C*opo*. r*t* J*o*. an. Sed dices tu idem uide*f* in
collatore. n*a* collator*z* non e*st* i*pos*session*e* b*en*ef*ici*j*u* r*t*
uoluit doc*o*. q*p* per in*uest*itur*a* fac*ia* in conspectu bene
f*ici*j*u* trans*fer*at poss*ess*io. Ad quod saluando illud di
ct*u* r*u*ideo q*p* collator*z* regularis habet custodi*a* benef*ici*j*u*
c*u* i*u*ac*ta*s*glo*. est notabilis r*t* singularis in*c*. cum
u*o*s. de off*ic*i. ord*in*. Item it*el*lige q*p* oculo r*t* uerbo tr*as*
fer*e* poss*ess*io q*u* ali*o* n*o* e*st* in poss*ess*ione. n*a* p*ill* tradition*e*
s*z* f*act*am n*o* p*re*p*ar*u*m* sc*o*s poss*ess*ion*e* sua.
It*a* notabiliter uoluit C*opo*. r*t* fac*it* tex*.in.* d*l*. q*b*
meo. in*§*. si uenditor*z*. n*o*si prius fuisse*f* lata s*nia* s*z*
ill*u* poss*ess*or*z* s*u*m*u* C*opo*. Aut in*uest*itura sit in
absent*a* b*en*ef*ici*j*u*. r*t* t*u*c*n* n*o* transfer*e* poss*ess*io p*re* regul*u*
super*d*ict*u*. r*t* ten*et* hic J*o*. no*l*. alleg*as*. l*t*. si ex stipula
ti*o*e*ff*. ff. de acqu*o*. pos. que bene fac*it*. s*z* mel*u* fac*it* i*udi*
cio meo. l*pred*ia*ff*. co*ub*i*p*ba*ff* q*p* si extra con
spectu*re* ego d*ixi* do t*ibi* tal*e* rec*z* r*t* trad*o* n*o* tr*as*fer*e*
p*re* hoc poss*ess*io s*z* uide*f* data pot*est*as intr*ad*i poss*ess*
ion*e*. p*ri*p*ar*a*ff* auctor*at*e*ff*. ut in*d*. l*pred*ia*ff*. r*t* it*a* uoluit
Bar*.post* alios ib*i*. r*t* in*l*. i*u*. C*.de* acquir*o*. pos. Ide*z*
dicit C*opo* ut refer*e* hic J*o*. no*l*. in*uest*itura ut p*re* cu*de*
pot*est*as ingred*ed*i poss*ess*ion*e* prop*ri*a auctor*at*e*ff*
quod bene n*o*. Nunquid aut*e* obtin*et* tit*ul* b*en*ef*ici*j*u*
poss*it* ingred*ed*i poss*ess*ion*e*. p*ri*p*ar*a*ff* auctor*at*e*ff*. n*o*. i*d*.
c*tr*ans*mis*sa*ff*. r*t* ib*i* dico. r*t* hoc quoad prim*u* exempl*u*.
Secund*u* exempl*u* in trad*it*io*e* clau*u*. ut in*l*. clau*u*
bus*ff*. de p*hen*. emp*al*l*l*. in*gl*. Aduerte debes en*i*
intelligere q*p* claves trad*un* apud ipsam stationem:
sc*u* apud ips*u* dom*u*. n*a* t*u*c*n* uide*f* trans*lat*a poss*ess*io
co*z* que sunt sub clau*u* licet aliter corporaliter non
apprehed*at*. T*ertiu* exempl*u* in us*u* r*t* lo*qu*it*gl*.
nimis general*u* s*z* ob*es* intelligere. ut. §. d*ixi* q*u* uisu
ost*ed*it*u* r*t* v*ob*o trad*is*. r*t* it*a* lo*qu*itur lex q*b* meo alle.
in glo. Quart*u* exempl*u* si r*e* meaz penes te depo*si*
sta*tibi* uendo. r*t* idem dic*o* si alio titulo erat penes te
ut i*inst*. de re*ff*. di*ff*. in*§*. inter*du*. Et ex hoc habes cas*u*
r*t* quasi regul*u* in qua ex solo titulo tr*as*fer*e* domin*u*
en*i* in priu*at* quando*ff*. l*pos*sess*io* uel det*ent*io erat
penes contrahentem. Quint*u* exempl*u* i*tit*ulo
const*it*uti*o*. r*t* ist*e* est cas*u* quotidianus. nam si quis
rem suam quam uendid*it* uel donat uult possidere
nomine alterius incontinenti*z* trans*fer* poss*ess*io ci*ui*
lis in ill*u*. ut in*l*. qued*u*. ff. de re*ff*. uendi*ff*. r*t* ideo nota*ri*
i*u* quotidie apponunt*u* in instrum*ent*is istam clausul*u*
r*t* dicunt*u* q*p* trans*fer* uera poss*ess*io r*t* domin*u* adeo
q*p* si ist*e* postmodum uenderet uel donaret alteri*z*
traderet s*bi* poss*ess*ion*e* nihilominus prim*u* est
pot*io*. r*t* it*a* uoluit J*o*. an*u* add*o*. spe*ff*. in*ti*. de emp*al*
r*t* uendi*ff*. in*§*. i. v*t* h*scias*. notant*u* aliqu*e* do*ct*. in*l*.
q*uo* i*C*. de re*ff*. uendi*ff*. r*t* Bar*.in*. l*si* is qui*ff* p*re*empt*o*
ff. de usu*ff*. r*t* uidetur tex*ff*. notabilis in*l*. certe*ff*. de
prec*atio*. ub*i* prob*an* q*p* uere trans*fer* poss*ess*io
per*ti*. constit*ut*i*o*. Sext*u* exempl*u* si quis condu*ci*
rem suam ab illo*z*. ist*e* tamen cas*u* pot*est* cop*re*b*et*
di sub preced*ent*i*o*. q*p* cum ip*se* possid*et* no*l* p*ri*p*ar*
conduc*do* scient*er* ab illo*z* uide*f* uelle possid*re*

no*l* illius. secus dic*o* si ignor*at*er. n*o*. n*u* uale*f*
rei me*c* ignor*at*er fact*o*. ut. i.l. qui r*e* p*ri*p*ar*. C*.locari*.
uide plene p*ar*. in*l*. si r*e* aliqu*a*. ff. d*o*. acqu*o*. poss*ess*.
Idde aliud exempl*u* cu*quis* tr*as*fer*e* r*e* in al*iu* ret*en*
to s*bi* us*u*fructu*ff*. ut i.l. quis*q*. C*.d*ona. Idde alio
cu*recip* p*es*io de c*o*sensu poss*ess*oris. ut in*c*. cu*z* ne
nissent p*re*calle*ff*. r*t* ib*i* plenissime ist*u* cas*u* dilig*uo*. Ad
pp*os*it*u* ergo cu*mult*is cas*ibus*. §. dicit*u* art*ific*io i*w*
trans*fer*atur poss*ess*io sine apprehensione corporali.
It*a* ponit c*o*suetudo que*st* al*ter*a lex indu*re* trans*lat*o*m*
poss*ess*ion*e* indu*re* c*o*lud*re* r*o*es su*per*ius dic*o*te*ff*. r*t* b*hab*es dare m*am* exp*edit* h*u*ius.
C*o*que*st* solet difficilis reput*ari*. Ad pd*ict*a ad*de* dict*u*
In*no*. in*c*. in litter*is* de rest*o*. spoli*ff*. ub*i* n*eb*iliter dicit
q*p* h*odie* ex general*u* c*o*suetudine p*re* installat*o*ez fact*o*
in certa sed*e* uide*f* ac*qui*ta poss*ess*io ill*u* dignitat*u*
se*u* benef*ici*j*u*. dicit*u* q*p* ub*i* c*o*suetudo non seruat*u* ad
ung*u* nihil tr*as*fer*e*. r*t* i*o* si installare*ff* in alia sed*e* q*p*
solita n*o* tr*as*fer*e* poss*ess*io r*t*.

F**idei nostram.** N*o* uale*f* c*o*sue*re*
tudo ut s*nia* a n*o* suo i*ude* lata tene*f* uel sic. N*o* uale*f*
c*o*suetudo ut i*ca*us*is* ec*cl*esi*tic*is dict*u* po*pu*
li p*re* s*nia* tene*f*. C*o*is di*u*is*io*. se*u*da ib*i* nos i*ig*.
N*o* p*mo* q*p* l*z* ex p*l*u*ct*udine poss*it* ac*qui*ri i*uris*
t*io*. ut in*c*. cu*z* c*o*tingat de*ff*. fo*ff*. c*o*pe*ff*. r*t*. ix. q*u*. i*ij*. c*o*que*st*
s*tu*s. n*a* tamen uale*f* p*l*u*ct*udo ut s*nia* a n*o* suo i*ude*
ce*la*ta tene*f*. est. n*o* i*rr*ationab*le* ut uale*f* s*nia* a n*o*
b*ite* i*uris* d*it*one*ff*. N*o*. fo*ff* s*nia* n*o* d*z* fer*e* ad p*l*u*ct*
s*api*et*u* r*t* i*sp*ient*u*. a*ff* ergo fac*it* ist*u* litter*is* ut ad
p*l*u*ct*u*s* s*api*et*u* poss*it*. p*ri*p*ar* i*ndex* fer*e* s*nia* de quo
plene dic*em* in*c*. si p*re* debilit*u* de off*ic*i. deleg*o*. r*t* p*ar*
Bar*.in*. l*ij*. §. si plures*ff*. de exerc*itoria*. N*o* tert*o*
q*p* dict*io* in q*u*iq*z* stat priu*ati*uc*u* ut hic in uerbo i*ns*pi*cie*
tibus quasi n*o* s*api*en*ibus*. q*u*iq*z* stat augmentati*u*.
ut n*o*. i.c. j*t*. de fidei*ff*. i*u*nc*ra* gl*ij*. gallus. §. ille ca*su*s
id*iff*icilis*ff*. de*ff*. r*t* post*bu*. q*u*iq*z* nihil oper*af*. ut
n*o*. i.c. nob*is*. j*t*. de i*ur*cp*ff*. N*o* ult*o* q*p* p*l*u*ct*udo
i*nn*ica canonib*ff* presum*if* ir*on*abilis pr*ima* front*e*.
Et ad h*t*ene*m*ent*e* ill*u* tex*ff*. fac*it* ad ea que*st* d*ic*ā. j*t*. in
c*fi*. N*o* pp*o*. §. tex*ff*. in*eo* q*p* in fine p*apa* p*ced*it fac*ul*
tate*ff* ill*u* ep*o* lib*er*e i*ud*ic*ad*i. nam si p*l*u*ct*udo erat ir*on*abilis
non erat op*us* aliqua concession*ff*. q*p* fru*stra* prec*ibus* i*pl*o*ra*
q*p* i*ure* c*o*i conced*it*. l*ij*. C*de* the*sa*ur*is* li. x. r*t* i.c. j*t*. de res*cript* i*u*cta gl*ij*. §. J*o*.
an*u*. expon*it* tex*ff*. ib*i* conced*im*us. i.a*ff* i*ure* p*cess*um c*o*
ostend*im*us quasi dic*at* q*p* p*apa* non concess*it* de no*u*
uo*u* sed declar*at* c*o*pet*ere* consuetudine non ob*sta*
te*r* forte p*apa* fec*it* hoc ad cautel*am* ill*u* s*ep*i*si* ut sic
esse tutus apud pop*ul*u*s*. In*gl*. i*bi* n*c* i*st* ill*u* e*st* i*c*ou*ni*es*is*.
N*o* bene glo*ff*. q*p* q*u*iq*z* est ur*te* i*facto* du*bi*
ex*quir*ere p*l*u*ct*u*s* a plur*ib* r*t* litter*is* q*p* ill*u*itter*is*
s*api*et*u* q*p* i*ns*pi*cie*nt*u*. n*a* q*u*iq*z* par*u* s*api*entes ba*bet*
i*certa* re*eleu*at*u* i*tel*lect*u* r*t* ingen*u* r*t* ac*ut*ius sci*er*
ut*discut*ere r*t* decid*u* un*u* cas*u* q*p* o*es* s*api*entes s*icut*
narrat*u* J*o*. an*u*. de sat*uo* par*is*er**. q*p* d*icit* q*o*n*e* mi*ro*
m*o* iter tabernari*u* r*t* qu*ed* pa*per*er*u* a quo taber*na*
n*u*les uole*f*at*u* ext*or*qu*re* pec*uni*a*ff* q*p* comed*er*at pa*ne*
n*o* ad odore*ff* ass*ati*. naz*u* soluit ill*u* ex sono unius de*re*
n*u*ris torn*ec*is*is*. qu*a* q*o*n*em* non pot*u*ss*et* car*o* melius
dec*id*ad*u* satis*fac*ed*u* anim*is* i*pr*udent*u*. sed solue*ff* h*u*
p*ri*um. put*h* in glo*ff*. sequ*ent*i*o*. In*gl*. i*bi* n*u* i*ca*re*co*nt*ent*
cas*u* r*t* sequ*ent*e*ff* q*p* i*re*cou*nt*ion*e* r*t* pro*ga*tion*e* i*uris*
d*is*. eff*ici* ille i*ud*ex*er* r*t* sic non reperi*ff* s*nia* lata a non
s*uo* i*ude* sed pot*es* exc*ip*ere cas*u* s*in* l*hosti*. p*ten*
tum in*c*. si dilig*en*ti*ff* for*o*. com*pe</i*

clericum sponte ibi litigantē pōt haberī rata a iudice
ecclesiastico in odiū ipsius clericī et dic ut ibi.

Quarto. Non ualē cōsuctudo p̄mitēs
generalis sic. Cōsuctudo nō pōt operari ut
cleric⁹ nō cōps possit exercere ea q̄ sūt reser-
vata ordinī epali et est casus nobilis et sūt due partes.
Thā p̄ma p̄sūptuosa cōsuctudo. In secūda ipsi⁹ re-
probatio ibi dīcretū. Non p̄mo unā regulā menti
tenēdā q̄ ea q̄ sūt ordinī epalis nō p̄nt acquiri p̄ in
feriorē ex cōsuctudine quātūq̄ uctustissima. Rō est
q̄ cōsuctudo nō facit quē capacē. hinc dicit Ioh. an. i
c. iij. de p̄ben. li. vi. q̄ quātūq̄ lōgo tpe laicus exer-
cuerit acrū spūalez nūq̄ nū illū p̄t p̄scribere. nā pos-
sessio tātē epis cuius int̄ nō est memoria h̄z uiz titu-
li q̄n dāt capacitas in exercentē als n. q̄d uerbū tene-
bis mēti et sic limita et restrinque. c. p̄mā de p̄scrip. li.
vi. in. l. j. S. dīct⁹ aque. ff. de aqua quot. et est. Sec⁹
dicit in cōp̄terib⁹ cōp̄to rōe iurisdi. uel dignitatis epa-
lis. nā illa p̄nt p̄scribi p̄ inferiorē clericū. ut i. c. audit⁹
et c. cū oli de p̄scrip. dixi in. c. accedētib⁹ de excē. pla.
et plene i. c. cuz cōrigat de so. cōpe. Et ex his potes su-
mēre secūdā regulā. Hē nō q̄ rit⁹ aploz circa sacra
h̄tē ipēdire character⁹ ip̄ressionē. nā imēdiate p̄mor-
tē. Xpi oēs p̄sbyteri in cōi regebat ecclēsiā nec sic crāt
int̄ eos epi⁹ h̄z idē p̄sbyter q̄ epis et pariter p̄scrēbant
oia sc̄a. ut i. c. oli. xcv. di. et i. c. legim⁹. xcij. di. h̄z post
modū ad sc̄ismata sedāda fecerūt seu ordinauerunt
apli⁹ ut creare epi⁹ et certa sacra eis reseruauerūt illa
iuridicēdo simplicib⁹ p̄sbyteris. et uides h̄z q̄ talis or-
dinatio h̄z ipēdire etiā ip̄ressionē character⁹ q̄ si p̄s-
byteri illa de facto cōserūt nūl cōserūt q̄d facit ad. j. di-
cēdā. Et ex his et ex tex. diligēter nō p̄ opinionē ca-
nonislat⁹ op̄ionē theologoz q̄ ē dare ordinē epa-
lem. et sic q̄ nouē sunt ordines. de quo uide glo. in
proemio. vi. in vbo epis. et si uis tenere op̄i. theologo-
rum ut nō sit ordo dic q̄ h̄z op̄atur ordo p̄sbyterat⁹
h̄z cū dignitate epali et intercedēte ordinatē ecclē.
Thē nō q̄ quedā sūt fa reseruata solis epis q̄ iſe-
riozib⁹ nō h̄z attigere. ut chrismare. ordines sacros cō-
ferre. v̄gines b̄ndicere. ecclias p̄scrērare et silia. et uides
sup his tex. in. c. quis. lviii. di. **N**ō q̄ fac̄m cōfir-
matiōis nō ē fac̄m necessitatē. unū p̄t q̄s saluari h̄z
nō sit chrismat⁹ dūmodo illud fac̄m nō ex p̄ceptu di-
misit. nā ex septē sacramētū ecclēsiā quedā sūt necel-
litatis quedā uolūtatis. de qb⁹ uide p̄ glo. i. c. uenīēs
de trāsact⁹. **N**uero p̄ declaratione hui⁹ left p̄firma-
tionis quare hoc sc̄fm fuit iſtitutum cū nō sit de ne-
cessitate salutis. **S**o. dic ut habes tex. nō. de p̄scra.
di. v. i. c. j. et i. j. nā baptism⁹ necessariū ē morētibus
q̄ sine eo etiā ifans unius diei saluari nō p̄t. d. p̄se.
di. iii. in. c. firmissime. et i. c. regenerādi. **S**acramētū
uero cōfirmationis est necessariū uicturis nam cum
h̄z militet quotidie inter hostes inuisibilēs q̄ illud sa-
cramētū cōfirmationis cōfirmat⁹ et roboratur et mi-
les effici⁹ h̄ agones et insidias diabolī. unū fortior ē ad
resistēdū insidijs diabolī q̄ est cōfirmatus q̄ bapti-
zatus dūtarat. ut. in. d. c. p̄ferit enim spūs sanct⁹ quē
apli⁹ oliz p̄serbāt ex sola manus ip̄ositō. et q̄ hodie
prelati nō sunt ita beati quēadmodū apli⁹ fuit iſtitu-
tum ut ipsi conserrent hoc sc̄fm cū collatione chrisma-
tis. et quid significat chrisma et quare chrismat⁹ sit in
fronte dic ut nō. in. c. unico de sacra unct⁹. **S**ecun-
do principaliter queris nunq̄d p̄serbāt character⁹ iſto
sacro. **C**ollectari⁹ h̄z post beatuz Tho. tenet q̄ sic. al-
ter tñ q̄ in baptismate. nam per baptisimū quis par-
ticipiat spū alia et disponit anima ad facilius suscipi-
endū gratiam dei. ut dixi post Iano. super rubrica
de baptismo. sed in isto sacramento p̄fimationis effi-
cit fortior et fundis gratia h̄ insidias diabolī. ut. S. dixi
Tertio queris q̄re hoc fac̄m fseruaf epis dūtarat

cū baptism⁹ qui est ianua oiu⁹ sacroz. ut in. c. si. d. p̄s-
bytero nō baptiçato. p̄mittat simplicib⁹ sacerdotib⁹.
So. p̄fectio act⁹ cōter reseruaf superiori. uides. n. q̄
elecio p̄tinet ad canonicos et p̄firmatio ad supiores
in. c. nihil de elec. iō cū istud sacz sit p̄firmatio baptis-
maz et sic p̄cific ip̄e baptism⁹ dignū fuit reseruaf ip̄is
superiorib⁹ signū p̄minētie. **I**n gl. i. in si. hec gl.
quoad effectū p̄ reduci ad duas q̄nes. **P**rima nun
quid ista sacra reseruata solis pontificib⁹ possint dele-
gari inferiorib⁹ et p̄ quē. **S**econdā q̄d presupposita ua-
liditate delegatiōis si delegā postea p̄hibet nūquid
ip̄imaf character ex sacro exhibito p̄ interdictū dele-
gatis. **A**d p̄mā q̄cez apliādo uerba gl. ē o. ludē
dū q̄ p̄ inferiorē plati a papa nō p̄ fieri ista delegatio
nō p̄tificib⁹ q̄ nō p̄nt illi disponē p̄ statutū et ordicē
ecclēsi. b. p̄ba in. c. aqua de p̄se. ecclē. uel al. et uides
glo. in. c. p̄uenit. xcv. di. que ponit ibi nobilē regulaz
q̄ nibil h̄z epis q̄d sit iurisdit. q̄d nō sit delegabile per
eū. sec⁹ i cōp̄terib⁹ rōc ordinis epalis ut dicit h̄z glo. i
si. et bene respectu pape reperit tres opinōes. **P**ri-
ma q̄ papa collationem hoiz sacramentoꝝ ut p̄t
delegare p̄sbytero dūtarat. **S**econdā op̄i. q̄ et simili
clericō dūmō habeat illud sacz q̄d alij cōserre ult.
et i hac op̄i. uides residere gl. **T**ertia op̄i. q̄ etiam
laico p̄t h̄z papa demādere dūmō laicus receperit
illud sac̄m. et hāc op̄i. referi hic gl. et Iano. apte h̄z
nō approbadō ē nec reprobādo glo. in. c. man⁹ de
cōse. di. v. uides illā approbare ē eo q̄ apponit regu-
lā dīces q̄ ex delegatiōe pape quilibet p̄t cōserre sa-
cramētū q̄ ip̄e receperit cōior nū op̄i. uides ut laico h̄z
demādere nū possit. et uides op̄i. iustior maxime q̄ ex
hoc denigratē stat⁹ ecclēsi q̄ papa facere nō p̄t. i.
q. vii. in. c. et si illa. **H**z dubiū ē quid i collatione or-
dinū gl. in. d. c. man⁹. uides uelle q̄ idē dicēdū sit q̄d
S. **S**z **C**ollectari⁹ hic post beatuz Tho. dīc q̄ collatiōe
minorū ordinū posset papa delegare simplici sacerdo-
ti. sec⁹ in collatiōe sacroz q̄r sacri ordines habēt actus
et exercitū i p̄fectione eucharistie. nā ut dicit gl. nobil
in. d. c. p̄uenit. nō p̄t papa p̄mittere non p̄sbytero
ut p̄ficiat corp⁹ Xpi q̄ Xps hoc p̄misit solis p̄sbyterz
ut ibi. **I**ta nō. dicēdū in p̄posito ut sicut in p̄secuōne
eucharistie nō disponit p̄ institutionē. **X**pi: ita ne i or-
dinatione ministroz ip̄i⁹ sacramēti. ego pon⁹putarē
ut sacerdoti h̄z possit delegare iudicēte. q̄ h̄z de sacro
eucharistie sit dispositū institutionē dñica qui habeat
illud administrare h̄z nō est dispositū in collatione
ordinū. nā oliz p̄sbyteri⁹ cōi regebat ecclēsi et ordia-
bant sacerdotes. vñ quēadmodū oli poterant: ita ui-
des q̄ papa possit hoc p̄cedere sacerdoti maxime de-
legādo cuz nibil exerceat delegat⁹ nomine p̄prio. ut i
c. sane de offi. de cle. et in. l. i. ff. de offi. ci⁹ cui man. est
iurisdi. quinimo dico q̄ minorū ordinū collationem
posset papa sacerdotibus proprio iure cōcedere. nā
sacerdos p̄t hodie cōserre primam tonsuram dum
modo habeat subiectū. ut nō. **H**ostii. in. c. cum cōm-
pat. de eta. et quali. et abbatis⁹ p̄cessum est ut possint
cōserre minorū ordines. ut le. et nō. in. c. abbates de
priuile. li. vi. et iiii. c. i. de sup. neg. pla. lxix. di. in. c. j.
Quidam tamen uoluerunt dicere q̄ h̄z iaciunt abba-
tes uigore benedictionis quam recipiunt que partim
uides simplici partim ordinaria. idem in parte acce-
dit ad cōficationē epi⁹ ut quasi uideat cōferti quidā
ordo. plus tamen mibi placet ut hoc habeant ex pri-
uilegio. quod alibi dico lat⁹ in ti. de eta. et quali. et h̄z
quoad primā questionē. **Q**uo ad secundum aut p̄
hibitio sit habēti collationē ex delegatione. et gl. dicit
et bene q̄ p̄t prohibitionem nibil cōserat. et idem h̄z
glo. in. d. c. man⁹. et est cōis op̄i. probatur ratione
q̄ sublata potestate delegata nulla potestas remanet
in ipso delegato. ut in. l. iudicium soluitur. ff. de iud.
et in. c. super questionum de offi. de cle. **H**ec dubiū

est qd si phibitio fieret epo p romanū potiūcē nūqđ
pferret sacramētū post phibitionē. Inn. refert b tenē
quodā qd nō. qz lāpā nō possit tollē sacm̄ bap
tisiū uel alia necessaria pōt m̄ circa illa disponere uel
dādo formā uel disponēdo de psōis a quib⁹ et quib⁹
sint p̄erēda. ut nō. i. c. i. de baptismo. nam pape sm̄
istos est obedēdu in oib⁹ spūalib⁹ et p̄ernētib⁹ pe
riculū aie nisi illa reperian̄ expresse iterdic̄ta ul̄ sint
p̄ fidē. et nō. hāc regulā quā uide sequi. Hos. i. c. quā
to de trāl. pla. Sed tu addē nōbile dictū. Inn. in. c.
inquisitiō de sen. excō. et uide in b qd dixi in. c. s̄iqñ.
S. de xp̄. Ipse m̄ Inn. hic p̄cludēdo dicit qd aut pa
pa facit legē p̄ quā tollit hāc p̄tāē ep̄is et nihil ageret
ep̄s postea p̄ferēdo. aut simplic̄. phibet ep̄is ne face
rent et tūc phibitio n̄ ipediret impressiones charac
teris. dicit tamē Inn. nō. uerbū obliuioni nunqđ tra
dēdu qd sine cā rationabili et alijs nō ē papa sustinē
dus attēdā ista uel similia p̄ uniuersale statū ecclie
et pōdēra ex his uerbis duo. Primo qd nō p̄sumit in
papa cā rōnabilis si uult uenire p̄ uniuersale statū ec
clie. s̄z oportet qd cā sit alijs nō. facit qd notāt doc. i
c. nulli de sen. excō. Secundū pōdēra qd nō dicit papā
nō posse s̄z cā nō sustinēdu. q̄si dicit qd ecclie uis
dz pape resistere tñ ecclie nō resistēte uide actus
ualcre. et tene mēti b dictū sic itellectū et sic habes ca
fuz in quo ecclie uis pōt resistere pape l̄z n̄ ueniat
p̄ndē. vñ autē papa hēbat hāc p̄tāē. dicit b Inn. qd
ex illa p̄tāē tradita Petro p̄ xp̄. quodcūqz lig
ueris sup terrā. et exponit quidā ut ipse refert quod
cūqz ligaueris sup terrā. s. per oib̄nes et p̄cepta. Et
nō. hoc dictū ex quo pōt inferri qd p̄ceptū p̄cipis
tantū ualeat quātū cōstitutio. In cōtrariū tñ facit illa
distinctio Inn. dū diliguit int̄ legē et simplicē. phibi
tionē que distinctio nō plz do. An. hic dicenti se nō ui
dere dīam inter legē et p̄ceptū uel phibitionē in ipso
principe. s̄z tu uide similē dīam quā facit Bar. in. l.
fi. C. si p̄ ius uel uti. pub. Et credo qd ubi cōcurrunt
i p̄cepto ea qd occurrit in lege tñ ligat p̄ceptū p̄cipis
q̄tū lex. qd p̄cipi plz legis l̄z uigore. inst. d. iu.
na. gen. et ciui. in. S. s̄z qd p̄cipi. puto m̄ qd Inn.
habuit optimā s̄niaz in hac sua distinctione. nā faciē
do legē et auferēdo p̄ legē potestate ep̄is nihil p̄tatis
quoad actū phibitū remanet ip̄is ep̄is. s̄z qd simpli
c̄. phibet nō tollit potestate sed interdictit exercitu. z.
merito hoc casu imprim̄ character nō obstante pro
hibitione pape. qd simplc̄ prohibitio nō ipedit impo
sitionē characteris in habētē potestate etiā si in phib
itionē apponat clausula decreti irritans et. Ad hoc
uide bo. tex. cū gl. in clc. pleriqz de elec. Et hec op̄i.
Inno. sic intellecta plus placet quam opinio domi
ni Anto. qui nō faciēdo dīam inter legē et prohibi
tionē dicit qd in sacramētis in quib⁹ imprim̄ chara
cter nec lex nec simplex prohibitio ipedit impressionem
characteris cū isti ep̄i als habent potestate ad hoc al
legat. d. de. in pleriqz. et glo. i. c. puidc̄ d. elec. li. vi.
Hed ego intelligērē modo predicto. loquunt̄ enī illa
iura qn̄ p̄ legē nō est sublata pt̄as. qd hoc sit uerū pro
ba p̄ illi tex. iūctis superiō dicitis. nā simples sacre
dores habebāt oliz p̄tāē sacramēta illa p̄ferēdi. sed
ex ritu et dispositione apostoloz sublata p̄tāē nihil u
ris p̄ferūt ut hic. ergo idē dicendū in ep̄is si p̄ lūmūz
pōsticem quoad certū sacm̄ eis auferēt illa pt̄as et
p̄ hoc hēs expeditā qn̄ē fāz. Hed quero nūquid
laico licet tpe necessitatis conferre uel sacra admini
strare. et uide p̄io qd nō. nā sicut nō l̄z sacerdoti cō
ferre ea que sunt ep̄is reseruata ita pari rōne non dz
laicis licere attērare reseruata ip̄is sacerdotib⁹. Hed
p̄cludēdo primo pone regulam qd de spectantibus
ad clericos illud solum licet laico quod reperitur
sibi expresse concessum. et hanc regulam ponit hic
Innocentius; et originaliter posuit glosa. xxiiij.

q. j. i. c. fi. et tene cā mēti. Que aut̄ sūt etiā laic⁹ tpe
necessitatis: dic qd sacm̄ p̄nic. nam tpe necessitatis pōt
quis et dz s̄fiteri laico nō tñ p̄ istū pōt absolui sed ex
cōtritione et obediētia ex tali cōfessione ē dign⁹ uenia
ut ē rex. nōbile Augustini de pe. di. i. quē penitet. et ui
de bo. glo. in. c. pastoralis i. S. preterea de offi. ordi.
et tetigit Inn. hic. Itē licet laico p̄ferre sac̄z baptis
mi tpe necessitatis etiā si sit mulier. de p̄le. di. iiiij. i. c.
mulier. z. j. q. j. qd quidā. ē tñ hic dfia inter clericū et
laicū i collatōe hui⁹ sacramēti. nā clericus licete ba
ptiçat l̄z necessitas nō urgeat. laicus uero licite n̄ ante
tat nī instātē necessitate sed tñ si preter necessitatē
baptiçat t̄z baptis̄m⁹ et ip̄e laicus puniēdus ē qd usur
pauit officiū clericis deputatū. ut i. d. c. quod quidā.
Habitat de sacro eucharistie nūquid laicus i neces
sitate possit illud ministrare. utputa dicit quis et nō
reperit presbyter nūquid laicus possit capere eucha
ristiā de ecclie et exhibere infirmo. Quidā ut refert
hic Inn. dicūt qd sic ut sicut i p̄cedētibus sacramētis
pōt laicus se ingere necessitatis tpe ita et in isto. nec
ob. c. fi. xxiiij. q. j. qd loq̄tur de heretico a quo nō ē li
cītū recipere eucharistiā etiā necessitatis tpe. et nō ad
hoc illū rex. quinū dixerūt pleriqz qd tpe necessitatis
pōt quis per se illud sacramētu recipere. Sed Inn.
nō firmat hāc op̄i. sed uide recēdē dicit̄do qd. S. ucrū
xxiiij. di. qd soler allegari ad predicta n̄ loq̄tur de laico
sed de clericō als p̄ficio ab ecclie uel qd est simonia
cus nel notoriū fornicator. Collectarius uero post
Inno. uide firmare qd nedū laico sed nec etiā diacono
no licet illud sacm̄ attērare quod nō. et p̄ laicū facit
regula quā. S. posui. Et p̄ hoc soluſt qd. Quid d. ex
tremā uictōe. et l̄z quidā uoluerūt qd laicus possit illā
p̄ferre necessitatis tpe cōiter tñ hoc nō tñcēt p̄ regu
lam superioris dictaz reliqua uero ipendere nō pōt l̄z
posuit matrimonii hēre. Ultio pōt dubitari qd
de clericis p̄ficio ab ecclie. ut sūt heretici exēdici
suspiē ab hoīe uel a iure. de his dicit ut habes tex. cū
glo. i. d. S. uerū. Et respectu sacramēti baptis̄mi hēs
hic glo. si. que dicit necessitatis tpe ēt ab heretico re
cipi pōt et tene mēti glo. et etiā tex. cū glo. i. d. S. ucrū
s̄z Collec. refert se audiuisse Clemētē. vii. duz. Bis̄is le
geret quartū s̄niārum in minorib⁹ p̄stitutus tenere
cōtrarium mouebatur. qd exēdici et hereticis non
possimus cōicare sine p̄ccō. ut in. c. nup. de sen. ex.
non ergo debet cōmitti malūz propter sequēs bonū
maxime exquo ista necessitas n̄ nocet adulto omisso
slo sc̄o qd succedit baptis̄mus flaminis. j. de baptis̄
mo in. c. debēt ad. c. s̄niā. xxiiij. q. j. qd facit in cō
trariū r̄ndet qd loq̄tur qd ignorabatur qd ille esset
heretic⁹. Et ad tex. Gratiani. S. uerū dū dē qd meli⁹
est recipie ab heretico qd in eternū perire. r̄ndet qd ille
nō perit exquo nō reperit idoneū a qd recipiat sacm̄
et quāqz he rōes uideāt uigere tñ i p̄mā s̄niā qd cano
nūt̄ ē cōis me uchemēt̄ ipellit dictū. c. s̄niā. ubi tex.
Aug. clare. p̄supponit illū uisse heretici. et de hoc cō
stare uolēti recipe sac̄z. Itē si p̄ corporali necessi
tate licet ē cōicare exēdiciato. ut. in. c. qm̄. xi. q. iiii. et
c. si uere. j. de sen. ex. ergo fort̄ h̄z licere p̄ necessi
tate spūal. Ad idē facit. c. j. p̄p̄c s̄niā. S. de sū. tri. ubi
dī qd a quoqz p̄ferat h̄z sc̄i. p̄scit ad salutē dūmō ri
te et h̄z s̄mā ecclie. et id uel uelle Inn. i. c. j. d. baptismo.
Qd ualit p̄suetudo p̄
lat. In p̄ia ponit querela. In secūda ex
ceptio ibi p̄curator. In tñtia s̄niā ibi nos.
Tnō p̄io qd ep̄s solus et cap̄z p̄ se pōt pōne gnā
le iterdictū i ciuitate h̄z tñ intelligēt p̄suetudine l̄p̄i
legio. nā de iure cōi cap̄m nō h̄z p̄tāē iterdictū p̄
mulgandi. ut in. c. quesuit de his que si. a. ma. parte
ca. nec ep̄scep̄ is sine consilio uel consentiu cap̄i ut i
c. i. j. de exc̄. prela. et dic ut ibi. credo tamē qd si ep̄s
p̄scripsit

scripsisset iurisditōlib⁹ ḥ caplī qd p̄t. nt i.c. iii. 8
psue. li. vi. q̄ tūc solus poterit p̄mulgare iterdictū.
Thō scđo q̄ s̄nia cēsure appellat̄ neruus ecclastice
disciplie. nā quēadmodū uires hois p̄sistūt i neruus
ita in s̄nia cēsure p̄sistūt uires ecclie. unī alibi dicit tex.
q̄ i ecclia dei n̄ reperit p̄ea maior. xxiiij. q. iii. coripi
ant. H̄e p̄t dici ueri⁹ q̄ sicut neru⁹ flectit s̄z n̄ rūp̄
ita e s̄nia cēsure. **T**hō tertio q̄ ḥ uires s̄nic cēsure
n̄ p̄t iduci p̄suetudo nec ḥ ecclasticā disciplinā. unī
nulla ē p̄suetudo ḥ honestatē. ut in. c. cū decorēt de
vi. e ho. cle. **T**Ultio nō q̄ exēpti teneat̄ suare s̄niāz
gn̄alis iterdicti ab ep̄o p̄mulgatā. Et hodie religiosi
ēt exempti n̄ seruātes iterdictū cū ecclia matrix seruat
illud sunt excōicati. de quo dicendū ut i cle. ex frequē
tib⁹ de sen. ex. **S**z ḥ hoc opponit c̄ps nullā s̄niām
p̄ ferre ḥ exēptos. xvij. q. j. q̄ frater. ergo n̄ tenentur
seruare exēpti iterdictū p̄mulgatū ab ep̄o. **S**o. dicit
Jo. an. se credē q̄ uiculū iterdicti extendit̄ ad exem
ptos n̄ ex s̄nia hois s̄z ex dispōne iuris. e hoc fuit idu
ctū ne uilesceret censura ecclastica. e hec so. bona.
Nā debes scire q̄ c̄ps n̄ p̄t sp̄aliter iterdicere eccliaz
exemptā sed ferēdo gn̄iale iterdictū i loco tenent̄ exē
pti p̄ quandā p̄sequētiā illud seruare. uel aliter scđm
cum attentari p̄t q̄ s̄nia hois extendat̄ ad exēptos
q̄ ex pulsatōe campanaz e promulgatōe uocū ledū
tur n̄ exempti. e sic rōne delicti c̄ps b̄z i eos iurisditō
nē. ut i.c. i. dc p̄uile. li. vij. hec secunda so. n̄ placet e
eēr periculosa cum hodie religiosi exēpti h̄nt p̄nilegi
um q̄ ēt rōe delicti p̄nt puniri ab ep̄o. e sic sequeret
ex rōe cessat̄ q̄ hodie tales religiosi n̄ tenerent̄ sua
re s̄niām gn̄alis iterdicti qd oīo falsum ē. ut i.d. cle.
ex frequentibus. H̄e rōe delicti exēpt⁹ n̄ effici sub
ditus nec locus subiicit̄ ep̄o. ut nō. in cle. unica d̄ so.
p̄pc. l̄ possint delinquētes eē locū exēptū puniri p̄
ep̄m. unī tene primā so. nō tñ ex rōe sua q̄ ex illicita
pulsatōe campanaz seu uocū plarōe p̄ quam ledūt
audientes existentes eē locum exēptū possint exē
pti ab ordinario loci puniri eē rōne delicti com
missi eē locum exēptum. Nam l̄ ipsi pulsent in loco
exēpto tñ ex quo sonus protendit̄ eē locū exēptū de
lictum causat̄ in utroqz loco. exēplū i eo qui ex lo
co exēpto mitrit̄ lanceā seu lapidem eē ledit exētem
i loco n̄ exēpto. ut nō. in regula in obscuris li. vi. in
mercu. dixi in. c. j. de presum. **P**pp. ḥ tex. i eo q̄
papa p̄nūciasit h̄ specificē sup̄ p̄suetudine cū tñ h̄ n̄
fuisset a parte petituz. e sic ē ḥ. c. l̄ heli de simo. s̄nia
enim d̄z ēē p̄formis petitōi ut ibi. Et alibi dicit tex. q̄
satius ē iudex qui sentēiat super n̄ petit̄ ut i.l. si. C.
de fidicominis. lib. **S**o. dicit **I**nno. q̄ papa ex offi
cio suo hanc consuetudinem irritauit potius uitia ex
tirpando q̄ s̄niāndo eē solet quotidie allegari istud di
ctum. Alij aliter dicunt sed iudicio meo h̄ disceptatio
non cadit in isto tex. q̄ isti canonici deduxerunt con
suetudinem per uiam exceptionis p̄emotorie s̄z cer
tum ē q̄ l̄ iudex non teneat̄ p̄nunciare sup̄ excepti
one p̄emotoria q̄ satis sup̄ ea p̄nunciat̄ p̄nūcian
do sup̄ p̄cipali. ut in. c. j. de or. co. tñ si uult specificē
p̄nunciare non ex h̄ p̄t redargui. ut i.c. cū ioannes
de ide instru. eē plene dixi in. c. j. preal. Et si diceres
q̄ pars aduersa n̄ allegat p̄rauitatem p̄suetudis. di
co q̄ ex quo iudici p̄stat exēptōem n̄ p̄cludere maxie
cū defectus p̄stat in iure p̄t ex officio suo supplere
ut in. c. rainaldus de testa. e qd ibi dixi. e. j. e. cum di
lectus. e. C. ut que defunt aduo. l. j. sicut p̄tig in pe
titōe actoris. nā si notorie n̄ p̄cludit d̄z index libellum
lacerare ex officio suo. xi. q. i xpianus. nō. **I**n. i.c.
j. de offi. uica. ita dicendū i exēptōe. e nō hoc dicuiz
In. sic intellectū. fateor tñ q̄ ubi p̄suetudo n̄ facret
ad cāz e p̄staret iudici ḥ irrōnabilitate tūc sp̄ale ē in
papa ut possit illā tollere s̄z alijs index d̄z inchoare
nouā instātiā eē n̄ sup̄ illa p̄nūciare sicut in simili nō.

Quam olim. In attribuendis officiis noue dignitati seruabitis magis rationabilis et alij non potius dicatis hoc dicit eos diuisio secunda ibi quo circa. Non primo archiepiscopum non posse instituere dignitatem in ecclesia sua pone licentia papae, illa dignitas non sit noua sed tamquam creata, nam precentoria hec erat in alijs ecclesijs et sic non erat noua dignitas. Sed tu dic ut plenius dixi i.c. cum accessissent. s. d. post. ubi conclusi oppositi. et ad istum tex. rinde quod forte caplum non pueniebat cum episcopo hoc uoluit petere a papa ut euitaret opiniacionem quod in hunc articulo uiget, ut non. h. i. gl. et i. d. c. cum accessissent. Non secundum eum non debet noua dignitate uel beneficio constitui cum graui alterius priudicio imo uidetur quod respectu reddi tuum nullum priudicium potest afferre alijs beneficiis, quod non est de hoc. i. cum glo. Non tertio quod ubi in honoribus deferendis non apparet in iure nec ex consuetudine spalii quid iuris recurredit est ad consuetudines vicinorum. Nec non et tenet semper metu quod ubi aliquid inaudiat fieri ad instar alterius quod si illud instar repertum diversum non debet similius capi medium nec minimus seu maximus, sed magis rationabile alterius minus priudicatur. Contra istum tex. opponit d. c. catholica. xi. di. ubi dicit quod quilibet ecclesia regitur suis spalibus consuetudinibus et constitutionibus ergo uidetur quod episcopi et caplani poterant isti procuratori dignitate certas prescribere tam in sessionibus quam in alijs. Hoc dicit hunc enim docet, quod episcopi et caplani habent forte non pueniebant alios aut precedunt priuum quod sat mihi placet. Quidam tamen te nuerunt oppositum quod non debet ista ecclesia denicare a consuetudine alias ecclesiarum et uolare consuetudines vicinorum quod mihi non placet quod in ecclesia dei nisi officium diversum consuetudo, ut i. c. d. trina. de psc. di. iii. quinimum papa non posset ut sequitur consuetudines romane ecclesie nisi in cognoscendis fidere, ut i. c. i. d. su. tri. li. vi. in. v. decuit. Nec uiolat alias consuetudo cum illa remaneat ualida in loco ubi uigerat, nam uides habere quod respectu eiusdem dignitatis uarie possit esse consuetudines ecclesiarum in eadem parochia. In glo. in vero priudicium in fine tenebis metu semper fieri. gl. ex quod habes nobiliter dictum quod episcopi non potest per libito constitui noua dignitate seu nouum beneficium seu nouam ecclesiam in priudicium alias ecclesiarum secundum si iusta causa iteruenter, et per habere ultimo dicto gl. addendum. tex. i. c. ad audienciam. j. d. eccl. edif. Et facit hec glo. ad quoniam non quod possit episcopus nisi causa cessante constitue ecclesiam in parochia alterius uel constitue dignitatem in ecclesia. Hoc an. multum instat et finaliter usque adcludere quod potest ex quo non uult afferre alterius priudicium, nam habet tendit in augustinum cultum diuinum. Hugo habet dictum admittere respectu dignitatis erigende in ecclesia cathedrali quod illud tendit in augustinum cultum diuinum et nemini nocet. Sed quod posset constitue ecclesiam in parochia alterius cessante causa non admittere in diuinitate, quod ex constitutio noue ecclesie generali priudicium antique saltete de facto ut respectu oblationum quae sunt in ecclesia noua, et quod habet uerum adducere. c. i. j. de no. ope. non. ubi ecclesia pochialis per denunciatio noui operis obtinuit ut distrucere capella ibidez edificata quod prefecto non obtinuerit nisi priudicium praedictum potuisse et uide ibi ad habere gl. si. que habet usque sentire nec ut auge ri cultum diuinum, quod si illa ecclesia non est necia potius uile scit ex minoritate. ar. in. c. i. d. p. uile. i. f. et. xciij. di. legimus facit dictum. c. ad audienciam. et. c. pastoralis d. his que sunt a p. In glo. in vero illa ibi quod minores dic quod habet non debet priuum eligi illa consuetudo quod minus est alterius priudicatiua et magis rationabilis et iura allegata in priuum loquitur in alijs casibus. Et dicit Vincensius. j. e. in. c. f. quod potius attende ius concordie. Si vero ius concordie nihil disponit et tunc attende de consuetudo generalis vel spalii illius loci. ut i. d. c. catholica. ea deficiente recurrendum est ad consuetudinem vicinarum ecclesiarum ut hic. Si vero consuetudo est disformis attendeat consuetudo minus nocuia

ut h̄ i v̄bo quocirca. et i. c. ex pte. j. de c̄sib⁹. oib⁹ dicit
c̄tētib⁹ recurrentē ē ad. c. si. xx. vi. ut. s. regent sa
piētes et seniores quoꝝ p̄silio stet. et nō b̄ dcm. ē. enī
ḡn̄ ilis obseruādū ubiq̄z agit b̄ tribuēdis honorib⁹
aliqui dignitati uel ubi dubitare qualit̄ platus se d̄z
h̄c i subditos uel qđ s̄lē. ut i. c. sup eo b̄ c̄sib⁹. unuz
tm̄ m̄bi n̄ pl̄ ex dict⁹. Un. i. co qđ dīc p̄ recurrentē
ē ad ius cōc et scđ ad p̄suetudinē p̄ticularē loci. Nā
ut p̄tō recurrentē ad p̄suetudinē. qđ p̄suetudo dero
gat iuri cōi. ut i. c. si. j. co. Sz saluādo Un. potes sic
distinguere qđ aut p̄suetudo uersal circa illā dignitatē
de cui⁹ honore p̄ferēdo queris et sua illud qđ. S. dixi
sicut p̄z p̄ totū titulū b̄ offi. archi. ubi p̄suetudo p̄ua
let iuri cōi. aut p̄suetudo uersal circa p̄similē dignita
tē et tūc p̄t saluari dcm. Un. ut si dignitas filii b̄ no
uo erigit p̄tō recurrentē sit ad ius cōc qđ ad p̄suetudi
nē qđ seruāt alia eccl̄ia p̄ticulari. pone exēplū qđ fint
tres archidiaconi i diversis eccl̄is n̄ i eadem ciuitate
h̄ntes uarias p̄suetudines si p̄stituit de nouo archidia
conat i alia eccl̄ia credo qđ i honorib⁹ defērēdis sit p̄
recurrentē ad ius cōc qđ ad p̄suetudinē alia eccl̄ia
rū qđ p̄suetudo sp̄alit n̄ p̄iudicat iuri ulter s̄z tm̄ sp̄a
liter et i b̄ casu d̄z itelligi. l. qđ dicit qđ l̄ p̄suetudis non
sit parua auctoritas n̄ tūc uelit legē. s. ulter. ut in. l. ii.
C. qđ sit lon. p̄sue. z. viij. di. c̄suetudis. Et p̄ b̄ isero
ad nōbile dcm qđ si hodie de nouo erigere studium
ḡnale i aliquo loco deberet illa uniuersitas h̄c itegra
p̄uilegia aūc. habita. C. ne fili⁹ pro p̄c. ut ēt i criminis
lib⁹ haberēt scholares iudices. pprios n̄ obstante qđ
ibi gl. dicit qđ doctores et scholares renūciaverunt illi
auē. i criminalib⁹ p̄ n̄ usuz seu p̄ c̄suetudinē apposi
ta. Dico. n. qđ p̄suetudo nocē dūtaxat i illis locis ubi
uiquit. s̄z exquo studiū erigit de nouo d̄z p̄tō recurri
ad ius cōc. et sic p̄cedat istud nōbile dcm. Un. qđ sic
itellecū et limitatū tenebis mēti qđ ad multa facit. nec
ob. tex. iste ubi n̄ recurrēt ad ius cōc sed ad p̄suetudi
nē uicinaz eccl̄iaz. b̄ iō qm̄ i iure cōi nihil disponit s̄
ista p̄cētoria. et iō fuit op̄tō recurrere ad p̄suetudinez.
secus si fuisset p̄stituta dignitas cui⁹ offm̄ disponeret
a iure cōi. ut ē archidiaconat⁹ et archipresbyteratus
et s̄les qđ tūc obseruāb̄ dictum Un.

Quoniam uenerabilis. nō ua
suetudo p̄ quā plāt⁹ sine sup̄ioris lnia p̄
dimittē plātūrā et si uellet trāslire ad alia
dignitatē. uel alia et sic. Nō p̄t iduci ex p̄suetudine ut
qđ possit dimittē dignitatē sui sup̄ioris lnia uel ut pos
sit electus administrare n̄ b̄ita c̄firmatōne a sup̄iore.
In p̄ia pte p̄tō temeraria trāslatio. et i scđa trāslati
excusatio ibi postm̄ odū. tertio excusatōis reprobatio
ibi cū igit. Nō. p̄to qđ abbas p̄tō eligi i abbate al
ter⁹ monasterij. et qđ iste fuerit elect⁹ denotat isto uer
bum p̄firmationē positū i tex. Et hodie ē casus nōbili
lis et magis clarus i. c. si abbate de elec. li. vi. per quē
tradit nōbile r̄la qđ quilibet platus citra ep̄m quātū
cunq̄ sit sue plāture alligat⁹ p̄tō eligi ad alia plātūrā
ita qđ n̄ ē op̄t⁹ qđ postulet n̄ tūc p̄tō iste p̄sentire sue ele
ctōi nisi b̄ita lnia a suo sup̄iore ut b̄. secus ē in ep̄o.
Nā ipse n̄ p̄tō eligi ad alia dignitatē s̄z d̄z postulari.
ut i. c. si. de postu. pre. ubi de hac mā. Nō secundo
ibi romane eccl̄ie. qđ l̄ oēs eccl̄ie sint iubice roma
ne curie. ut in. c. cuncta p̄ mundū. ix. q. iii. eccl̄ie n̄
expte dicunt sp̄ales ipsius romane eccl̄ie. de quo in
c. si papa de priuile. li. vi. Tētē n̄ qđ legat⁹ de latē
p̄tō p̄firmare electōes exēptōz et dare plātis exēptis
lnia trāsundi ad alias dignitatēs. p̄cordat dcm. c. si
abbate. ēt si sit electio ad aliquē ep̄atūz. Un. l̄ legat⁹
de latē n̄ possit transferre ep̄m. ut i. c. qđ translationē
de offi. le. p̄tō tūc p̄firmare electionem factā ad ep̄atū
ēt exēptū. ut probat in. d. c. si abbate. Habet etiam
legatus iurisdictionem i exēptos. ut in. c. j. d. v. sig. li.

vi. et qđ ibi nō. Nō ibi quā corruptela p̄ p̄suetudo
irrōnabilis amittit nomē p̄suetudinē et appellat cor
ruptela. et dī corruptela qđ mala p̄suctudo assumit ut
p̄uilegiū h̄mētē canonū. ut i. c. mala p̄suetudo. viii.
di. Et nō qđ p̄suetudo qđ ē inimica canonib⁹ p̄ia frō
te p̄sumif irrōabillis. p̄cordat. s. c. ad m̄faz et dicā i. c.
si. j. e. Op̄. h̄tex. i eo qđ innuit sat̄ eē petē lnia trā
seūdi l̄ n̄ obtineat qđ ē h̄. c. admonz. t. c. qđ i dubi
z. c. n̄. j. d. renūc. S. o. dicit Jo. an. et b̄i qđ b̄ factū
narrat et ad maiore aggrauatōez illi⁹ abbat̄ d̄z qđ ēt
lnia n̄ petijt. un̄ b̄ ture stādū ē p̄rio. In. glo. i. i. fi.
gl. et nō tradas obliuionē. fa. n. qđ gerēs actū h̄ ius p̄
textu p̄suetudinē prae exquo adhuc prauitas p̄sue
tudinē erat p̄ ius d̄clarat̄ n̄ d̄z p̄uiri tāp̄ leḡ trā
gressor s̄z d̄z tollerari p̄textu p̄suetudinē. Et uō p̄t
milē gl. iiii. di. deniq̄z qđ dicit qđ l̄ p̄z p̄raua p̄suetudo ex
euset quo ad penā b̄ seculi n̄ tm̄ quoad deū qđ nō. Sz
hoc itelligo qđ ignoratia p̄raua p̄suctudis ēt crassa
et supina. utputa qđ h̄ ius nāle. xxxij. q. viij. Agititia. se
cus putarē ubi c̄sz p̄babile dubi⁹ sup̄ ualiditate cō
suetudinē. nā tūc ignoratia leḡ nō ē pecū. ad h̄ tex.
l. l. regula. ff. b̄ iur. et fac. igno. et i. c. j. p̄xio fa. qđ nō
Inn. i. c. p̄ tuas b̄ simo. et addē. c. gaudem⁹ i. si. de di
uortis. et gl. i. c. uno de postu. p̄la. i v̄bo decētero. li.
vij. In v̄o geita p̄textu p̄ue p̄suetudis. b̄beāt tollera
ri uide qđ dixi i. c. si. j. d. p̄st. et facit. c. si. de sp̄o. duoz
i v̄bo decētero. In gl. i v̄bo p̄suetudinē ibi qđ ē n̄
d̄z dicit Jo. an. qđ meli⁹ dixisset quoꝝ neutrū esse d̄z
qđ dicit qđ nedū nō ualeat p̄suetudo ut plāt⁹ trāseat si
ne lnia sup̄ioris s̄z nec ualeat qđ elect⁹ administrat̄ s̄n
habitā p̄firmatōez a sup̄iore. et resert. Cōpost. qđ ob h̄
suit cassata electio cuiusdā prior⁹ sancte crucis. et b̄ idē
nō. Archi. i. c. cū qđ p̄bē. li. vi. p̄ p̄uilegiū n̄ b̄ papa
qñq̄z aliqb⁹ p̄cedit ut fratrib⁹ cartusiēsib⁹. et nō. b̄ di
cū et i. si. glo. aduerte qđ hoc dixit glo. facit h̄ tex. Nā
iste abbas erat exēptus et ultramontan⁹ distās multū
a romana curia et tm̄ nō potuit administrare non ba
bita p̄ius p̄firmationē. S. o. dicunt doc. b̄ qđ c. nibil
de elec. nō. p̄sult in isto casu qđ in illis p̄ibus erant
tūc legati a qb̄ poterat iste petē p̄firmationē. Et nō
b̄i istud dictuz qđ nōbileiter limitat illud. c. nibil. et ex
his duobus capitulis potes colligere qđ ubi aliqd cō
cedit. ppter necessitatē durat p̄cessio quatenus uiget
necessitas et nō aliter. facit. xvij. q. i. generalit. Tētē di
cerē ultra doc. qđ b̄ ex alio capite nō habebat locū. c.
nibil. nā solum distantia loci supplet d̄fectuz p̄fir
mationis. sed in casu nō erat duo d̄fectus. s. d̄fect⁹ p̄fir
mationis et uiculū qđ iste abbas erat ligat⁹ abbatri
sue. vii nō poterat d̄screre suā abbatiā p̄textu. c. nibil
qđ ubi insūt duo ip̄cedimēta uno sublato remaneret et re
liqui. ut i. c. ex tuaz dc aucto. et usū palij. et i. l. si do
mus. ff. de serui. ru. predi. Nicolaus.

Quoniam dilectus. De p̄suetudi
ne p̄tō indui
qđ una eccl̄ia de gremio alter⁹ teneat̄ sibi
platū elige et p̄suetudo ē optia legū iterps
ita cōt̄ sūmāt. Sz possit sūmāt nōbileius ut p̄tēt
ex ista dicēdis. et sūt due p̄tes p̄incipales. In p̄io nar
rat duplē qđnē electōis cū partii allegatōib⁹. Scōa
ibi qđ v̄o unā diffinit et alterā diffiniēdā cōmittit. Nō
p̄io qđ monach⁹ electus i prelatū p̄tō electōez d̄ se fa
ctā p̄sequit̄ ēt in iudicio contēdendo. cōcorda. c. cū di
lecta. s. de rescrip. Tētē aduertendū n̄ p̄to qđ aut eli
git ab extraneo collegio et n̄ p̄tō consentire electōi de
se factē sui lnia sui sup̄ioris. ut i. c. si religiosus d̄ elec.
li. vi. Aut eligit a collegio. pprio et n̄c eo ipso qđ eligit
ut sibi data p̄tā acceptādi. ut i. c. si religiosus d̄ elec.
consensus exigit ut hic. Nā illum eligendo uidetur
sibi dare licentiam acceptandi. et facit qđ nō. in regu
la qui taceret de re. iu. li. vi. in mercu. et facit istud qđ in
casu i quo i actu filij requiri p̄sensus partis qđ pater
p̄trahendo

Obendo cū filio ut sibi dare p̄sensum. ad h̄ qd nō. in l. cū pater. ff. de le. iij. **T**h̄o scđo qđ priuilegiū pōt cō currere cū iure cōi. In p̄rum tñ facit qđ nō. gl. in. c. h̄ moē. c. di. l̄z uīd qđ le. et nō. i. c. i. s. d. Rep. **T**h̄o. tertio qđ ius eligēdi prelatū spectat dūtaxat ad colle ḡii illius ecclie. et qđ ē h̄ ius cōe qđ aliquis forēses h̄ebat p̄tatem cū eis eligēdi qđ apte p̄bat ista l̄fa. Et facit h̄ op̄. Jo. an. i. c. cū ecclia de cā pos. et ppri. et ibi di co. **T**h̄o quarto et tene mēti qđ p̄sonus ecclie ēt ip̄e fundatōis n̄ pōt disponere de iurib⁹ ipsius ecclie in p̄ iudicū ipsius ep̄i. ut n̄ pōt transserre i alii prelatuz ius p̄firmādi. l̄z b̄ statuere p̄tinet ad ep̄m et ad petitō nez p̄soni. **A**d h̄ bo. tex. cū gl. x. q. j. i. c. i. et tene mēti. qđ sepe patroni exceedētes metas sue p̄tatis p̄rum sta tuūt. Et uide Inno. i. j. e. ne plati uices suas i. c. qm̄. i. j. ubi dicit qđ n̄ pōt quis i traditōne cuiuscqz rei apponere p̄ditionē spālem. nā n̄ pōt p̄sonus cū si p̄uata p̄sona mutare ordinē canonū et ordinationē totū ecclie. ut in. c. tua. et. c. requisisti de testa. **T**h̄o quito et tene ēt mēti qđ nescio alibi ita bo. tex. qđ eps pōt in fundatōe ecclie ad petitionē p̄soni transserre i alii ius p̄firmādi prelatum illius ecclie l̄z illud ius p̄petat ipsi ep̄o. ut. xvij. q. viij. oēs basilice. et. xvij. q. ij. in. c. j. et sic pōt eps i b̄ preiudicare suo ep̄atui. Et aduerte qđ pro cā huius preiudicij seu alienatōis hui⁹ iuris sufficiat sola petatio patroni qđ admittit anq̄ ecclia sit fundata l̄z post foundationē ecclie n̄ puto qđ sine cā b̄ possit eps statuere ēt ad petitionē patroni l̄z alio uideat b̄ sentire do. **I**n. nā negari n̄ pōt quin h̄ ista alienatio b̄ iuris iā p̄petetis ep̄atui qđ sine cā fieri n̄ d̄. facit qđ nō. i. c. p̄stitut⁹ de elec. l̄z an fundatōem ecclie nullū ius p̄firmādi ē acquistū ep̄o merito pōt ad petitō n̄ p̄soni qđ forte alio n̄ uellet eccliea fundare b̄ statuere. **H**ic nō aliud nōbile dc̄m qđ idē v̄bū relatiū ad diuersos diuersimode pōt et d̄z iterpretaři si uniformis su mēdo p̄iudicare iuri cōi. et ēt hoc iste tex. multū singularis ad iterpretařē statutorū. nā statutū ep̄i b̄ disponebat ut electio plati p̄ederet penes fffes eiusdē loci et caplin carofense. et quaten⁹ v̄bū electio p̄cernit fratres eiusdē loci stat p̄prie. quaten⁹ uero p̄cernit caplin carofense stat pro p̄firmatōe. nā p̄firmatō largissime sumpto uocabulo pōt dici electio. ē. n. ps et finis electōis. et sit ista iterpretaři qđ si v̄bū electio quoad utrūqz casū starct p̄prie et stricte p̄iudicare iuri cōi. qđ de iure cōi electio p̄tinet dūtaxat ad collegiū illius ecclie. Et ex hoc tex. nō uerbū nūquā obliuioni tradēdū qđ v̄ba statuti debet itelligi largissime uel strictissime si ita iterpretařo eniat̄ correctio iuris cōis. **I**n statutū b̄ largissime interpretaři qđ v̄bū electō sumic̄ pro p̄firmatōe. et sic qđ dici solet qđ statutū d̄z strictissime iterpretaři itelligi qđ p̄ illā strictissimā iterpretařē min⁹ recedit a iure cōi. n̄i quoad istū effectū pōt iterpretaři ēt largissime ut b̄ et quotidie ad b̄ allegatur iste tex. **H**ic nō qđ cōsuetudo est legū iterpretařē op̄ia. et qđ l. existēre dubia debem⁹ recurrere ad consuetudinē loci et si d̄ ea appetet n̄ ē recedēdū ab illo iterpretaři que p̄suetudo tribuit ēt si ex postfacto apparet qđ ille itellect⁹ i se n̄ sit bon⁹. nā d̄z illud salte ualere rōne p̄suetudis. et tene mēti hoc dc̄m. facit qđ le. et nō. i. l. minime. et l. si de iterpretařō. ff. d̄ legi. **T**h̄o nō ex b̄ et tex. v̄tutes cōsuetudis. b̄z enī uim iterpretařia. **H**ic b̄z uīz abrogatiā seu derogatiā. naz de rogar legi ubi ē h̄ legē. ut i. c. fi. j. c. Habet et tio uim imitatiā qđ imitāt legē ubi defic̄ lex. ut. j. di. p̄suetudo. et uide bo. gl. iſti. de iu. na. i. §. cxii scripto. **H**ic nō qđ ubi libell⁹ p̄tinet plures articulos separatos si prius p̄tit de uno qđ de alio pōt iudex p̄us p̄nunciare sup illo et sup alio p̄cedē ita facit b̄ papa. nā b̄ dispatabilis sup electiōe iā facia et sup iure eligēdi. et quia p̄ us p̄stit de inualiditate electōis p̄i⁹ sup ea. p̄nuncia uit et sup alio articulo cōmisit cām decidēdam. **I**n

aūt regularis index possit p̄ p̄tes. p̄nuciare plene nō. l. c. cū ex officij b̄ p̄script. et dic ut ibi seu i. c. cū inf̄ d̄ re fudi. qđ nō b̄i recordor. **I**n gl. i. ibi habebat man datū a capitulo. gl. b̄ soluit tacitā oppositiōe. nā nō poterat iste b̄u. l̄z esset electus agē d̄ iure eligēdi cū illud p̄petebat monasterio. **E**t ex hoc et ex glo. nō qđ monach⁹ nō pōt agē. p̄ iure monasterij sine māda to l̄z sit p̄iūcta p̄sona p̄iūctōe ciuili. ad idē. c. corā de offi. de. ubi canonic⁹ nō agit. p̄ ecclia sua sine mādatō. **H**z i eo qđ gl. subiçit qđ hic uacabat sedes n̄ soluit p̄rum qđ possit formari d̄. c. fi. ne sede uacāte. ubi habeb̄ qđ uacāte sede n̄ pōt i iudicio agitari. **I**n. dat b̄ no uā et mirabilē solutionē quā nescio alibi. dicit. n. alid ēt in ecclia cathedrali et aliud i ecclia inferiori. qđ mor tuō ep̄o caplin nō succedit i administrationē bonorum p̄tinētiū ad ep̄m sed mortuo abbate uent̄bz administrationē oīum rez et pōt instituē sindicū et p̄ cū agē alle. l. i. ff. qđ cuiusqz uniuersitatē nōc. et b̄ dicū semp tenebis mēti. nā nullib⁹ p̄bař b̄ d̄fia. null⁹ tñ doctor ausus ēt b̄ dicū apte reprobare l̄z ut d̄ci nullib⁹ p̄bař tā maior cōio ēt inf̄ ep̄m et caplin suū qđ iter plati in feriore et suū caplin. ut i. c. nouit. et i. c. quāto d̄ his qđ sunt a plato facit. c. req̄sisti de testa. uī pleriqz uolue rūt qđ mortuo plato inferiori caplin nō succedit i sp̄i⁹ iurisdictōe. qđ sentit idē Inno. i. c. cū accessissent. s. d̄ p̄st. uī iter istos ego nō puto aliquā d̄fia quātū ad hoc qđ uideſ sentire idē Inno. i. c. i. j. ne sede ua. ubi uide. uideas ēt p̄ gl. i. c. i. d̄ re. ec. nō alic. i v̄bo ecclia li. vi. que nō. dicit qđ ti. ne sede ua. b̄z locū ēt iſterio rib⁹ ecclies. sed credo qđ p̄ p̄tā Inno. facit b̄ illā dis ferētiā qđ cōit b̄o ep̄i et capituli sūt diuissa iō mortuo ep̄o nō b̄z caplin liberam' administrationē bonoz ep̄i nec illa i iudicū deducere pōt. ut in. d. c. fi. sed inf̄ ab battā et cōtētū bona sunt cōit cōia iō mortuo abbate caplin non recipit administrationē bonoz abbatis sed cōium. tñ nō puto qđ possit i iudicium deducē cāz p̄iudiciale ip̄i abbati. Et de hoc uide glo. in cle. fi. de. p̄ci. ad istum tex. dic qđ b̄ agebař de iure eligen di qđ ius p̄tinet ad ipsuz collegiū et nō ad plati. **H**ic cōmodius agit sede ua. qđ als nō possit decenari ad electionē plati ad hoc qđ nō. idē Inno. i. c. edocri s̄ rescript. z in. d. c. i. ne se. ua. **I**n glo. in v̄bo p̄sum tum. nō plura ex hac glo. Et p̄mo qđ eps nō pōt statuere h̄ ius cōe. p̄ b̄. c. qđ sup his. j. dc. ma. et obe. et c. institutionis. xxv. q. ii. uide plene per Jo. an. in. c. fi. de offi. or. et in. c. fi. de offi. archi. li. vi. pōt eni statuendo adiuuare ius cōe. s. apponēdo penā ubi ius nō apponit uel aggrauando penā a iure appositam ut i. c. i. de consti. li. vi. Et uide glo. in cle. ne roma ni de elec. Item pōt statuere creādo delictū de nouo et sic statuere p̄ter ius. ut nō. i. c. i. de p̄st. li. vi. Et uide qđ nō. Jo. an. in regula ea que. li. vi. in mercu. facit. c. catholica. xi. d̄. **T**h̄o secūdo ex si. glo. nōbilez et singularē limitationē ad p̄dicta. p̄cedūt. n. qđ ius cōe ē p̄ducū i esse et p̄ illō ē alteri ius acq̄situū. secus aut̄ ubi ius nō ē alteri adhuc acq̄situū ut i ſūdaciōe ecclie. Nā tpe ſūdaciōis pōt eps statuē ut illā ecclia eliat̄ sibi plati de aliena ecclia uī qđ simile. **T**h̄o tñ gl. i eo qđ dicit qđ b̄ d̄z statuere cū capitulo et de p̄sensu p̄troni. et sic uide qđ in p̄iudicū ecclie inferioris nō possit eps statuē sine p̄sensu capituli nec sine uoluntate patroni si ē patronata. et tene hoc ultimū mēti qđ ne scio alibi. **T**h̄o tertio ex gl. qđ min⁹ iustus titul⁹ dat cām p̄scribi. uī statutū ep̄i non debebat intelligi et electio actua uel passua p̄tinet ad capitulo carofense. et tamen illud statutū generaliter loquens de dit causam prescribendi capitulo carofensi ut haberet electionē passuam. Sed h̄ hoc formalē opponiſ. nā caplin carofense ita intelligendo statutū errabat in iure qđ ut uides papa aliter iterpretařur. sed error iuris impedit prescriptionem. ut est tex. in. l. nūq̄. ff. de

usucatio. et tex. cum glo. i. c. dudu de decimis. et vide
bo. gl. i. c. apostolice de dona. **P**o. dic. **H**ic pcedē qn
errat in iureclaro et idubitabili. secus ubi ius eēt du
biū et multiplicitet intelligibile ut hic. et ē casus multuʒ
notabilis. **E**t ex hoc pō dici unū dictum notable q
tūc sūia lata h̄ ius ē nulla qn illud ius ē claruz et idu
bitabile. sec⁹ si dubiū ē et multiplicitet intelligibile qd
tene mēti. ad hoc facit tex. i. l. regula. ff. de iur⁹ et fact.
igno. facit qd nō. **I**nn. i. c. cū spāli de appcl. et i. c. p.
et g. de offi. de le. **T**utio nō ex glo. q̄ ep̄s nō pō ius
unitus ecclie alteri attribuere. de quo vide qd plene
nō in. c. p̄stitutus de reli. do. et ibi dixi. **T**In gl. i. uer
bo electio. ibi equinoce. dic clarius et latius q̄ uerbuʒ
electio h̄ tres significatōes. nā pō capi pro electione
actiue. uñ h̄istres eligere dicunt h̄e actiua electionem
et ita capi. j. de elec. p. totū. **T**h̄e scđo h̄ significatō
nem passiuam. uñ si dc necessitate dz eligi prelat⁹ de
aliquo collegio tunc illud collegiū dz h̄ec electoꝝ pas
siuā. et ita consuetudo interpretabat istud statutū ep̄i
q̄ uerbuꝝ electio relatuꝝ ad fratres illius loci ipsozaret
electionem actiua. sed relatum ad caroſense capl̄m i
portarer electionem passiuam. et satis fuſſet admissa
ista interpretatione niſi derogasset iuri cōi. **T**ertio mō
pō capi electio pro confirmatione. et ita papa interpretat
statutū quaten⁹ illud uerbi referat ad caroſense
capl̄m. nā confirmatione largissime ē ps et finis electionis.
et per hoc n̄ dicas q̄ statutū dz interpretationi iproprie
ut n̄ priudiceſ iuri cōi. qz ista non fuit ipropria uerbi
significatio sed largissime. uñ puto q̄ uerba statuti n̄
debent ipropriari ut iuri cōi non priudiceſ. ad hoc
nō dictum **B**ar. in. l. iiiij. in. §. pretor ait. ff. de dā. in
fec. ubi dicit q̄ si statuto canet q̄ iuder possit pcede
re facta citatione ad faciem uſ ad domū non debet al
ternatiua ipropriari ut sit ordinis l̄ per hanc ipropri
ationem statutū accordaret cū iure cōi s̄z dz intelligi. p
prie ut sufficiat adiptere altera partē alternatiue qd ē
bū notandū. **J**o glo. i. uerbo a suspensiſ pro intel
lectu huius gl. que ualde iſcrita ē oppo. uſ enim q̄
electio facta a suspensiſ debeat tenere. nā eligere n̄ ē
ordiſ quēadmodū nec iudicare nec exēdicare nec bū
ficia conferre. qz ista non sunt ordinis sed pot⁹ iuris
ditionis. ut probat in. c. transmissa iuncta gl. de elec.
nā elect⁹ confirmat⁹ et nondū consecrat⁹ pōt ista exer
cere s̄z suspensiſ ab officio tollit solum ea que sunt or
dinis ergo debent ualere ista gesta a suspensiſ ab offi
cio. ponit in hoc principaliter duas opiniones. **P**ri
ma q̄ suspensiſ ab officio n̄ priuat p̄tā exercēdi iuris
ditionalia i canoniciſ. m̄ fateſ hec opinio q̄ talis su
spensiſ priuat a factate eligēdi. **T**alia opinio princi
pal̄i qua gl. finaliter resideret h̄z oppositū. s. q̄ suspensiſ
ab officio non pōt iurisditionalia exercere nec elige
re nec beneficia conferre. **E**t pro hac op̄i. faſ iste tex.
et c. cum inter. **R**. de elec. et tex. a contrario in. c. si ce
lebrat de cle. exēc. mi. **E**t hec op̄i. uideſ cōiter place
re doctoribus maxie **B**ino. et **C**ompost. qui dicit q̄
suspensiſ ab officio et būficio uſ ab officio m̄ uſ sim
pliciter intelligi suspensiſ ab oib⁹ predictis. qz ap
pellatōe suspensionis i genere intelligi de maiori su
spensiſ. ar. in. c. siquē de sen. ex. secus dicunt in su
spensiſ a pontificalibus uſ in eo cui ē iterdict⁹ ingreſ
sus ecclie. nam ista interdicta non extendunt ultra
i cis expressa. s̄z p̄ hoc n̄ r̄ndet finali ad **H**ia. **J**o. an.
i. s. sui apparatus dicit q̄ h̄ operat mixtura offici⁹ et
iurisditionis quā h̄z spūalis iurisdition ad offi. i. ordi
nē. et nō hec uerba. uult. n. dicere q̄ pp̄ ista mixturaꝝ
et p̄ceptatē quādā q̄ ē in ordinē et iurisditionē spūa
lē suspensiſ ab officio intelligi et suspensiſ a iurisditionē.
Sz h̄ hanc solutōem pōt iſtari. nā collatio uſ electio
n̄ et iurisditionis nec ē uidetur ordinis ep̄alis et tamē
suspensiſ ab officio inducit suspensionem ab illis.
Hic nō ē tanta mixtura quin possit sapari saltē ab q̄

dine ep̄ali. ut i. d. c. transmissa. **P**o. an. dicit q̄ predi
cta sūt iurisditionis in electo et p̄firmato sed post conse
crationē depēdent ab ordine. nā p̄firmatio sit in fine
p̄secrationis iō secura p̄secratōe p̄tā p̄firmatiois trās
fūdū i potestatē ordinis et sic oia ista iurisditionalia d
pendēt ab ordine. **S**ed certe hec solutio uideſ n̄mis
exquisita nec ē generalis. quid enī in aliquo suspensiſ
qui nō est ep̄s. **I**tem moniales habēt electionē. ut in
c. indenitatis de ele. li. vi. et tñ nō habēt ordinē. ut
i. c. noua quēdā d̄ peni. et remis. **H**ic abbatissa habet
iurisditionē pōt et habere collationē būficiōrum iñ no
tata in. c. dilecta de excess. prela. et in. c. cum 'dilecta de
ma. et obe. et tñ nullū hab̄z ordinē. cū ergo ista possūt
stare sine ordine ergo in mā penali nō dz fieri illatio
de uno ad aliū. ut in. c. i. de trāsla. prela. nec. pbatur h̄
esse qd ab hoc p̄tingit abesse. ut i. d. c. i. et in. l. neq̄
natales. C. de. pba. uñ in hac mā ego aliter et clarius
diceret et latius extēdēto mām p̄clude sic q̄ aut quis
est suspensiſ minori suspensiſione que istigat ppter p̄ci
pationē cū exēdicat et illa nō priuat facultate exercē
di iurisditionalia nec facultate eligendi sed solum pri
cipiatione sacramētoꝝ et ppter hūc effectū nō pōt eli
gi i platū de hoc est tex. clarius i. c. si celebrat de cle
co exēc. ministrat̄. et dic ut ibi. aut est alicui interdict⁹
ingressus ecclie et tūc solū est priuatū potestate exercē
di ordinem in ipsa ecclia. unde si celebrat interdict⁹
in ipsa ecclia efficiat irregularis ut est tex. in. c. is cui
dc senten. exēc. li. vi. **T**inde si cē eccliam celebraret
non incurreret penam de quo tamen dic ut ibi nō.
nec priuat h̄ interdictum facultate exercēdi iurisdition
alia ut eligendi ad hoc. c. sacro de senten. exēc. iun
cto. c. ab exēcommunicato. s. d̄ reſcript. aut suspendit⁹
eps a pontificalibus et tunc solū censē suspensiſ ab
illis que dependēt ab ordine pontificali et nō ab alijs
ut uoluerunt p̄dic i doc. hic et **J**o. an. in. c. i. de sen.
exēc. li. vi. **Q**uare puto q̄ sic suspensiſ pōt exercere
iurisditionalia. qz ut dixi iurisditionalia sunt separata ab
his que sunt ordinis pontificalis ut i. d. c. transmissa
et in. c. aqua de conse. ecclie. uel al. qnqz quis suspen
dit⁹ a beneficio et n̄ n̄ intelligit suspensiſ ab offi
cio uel a iurisditione. unde canonicus suspensiſ a su
is beneficijs pōt eligere. ut pbatur i. c. cū uintonies.
tūcto. c. cū in cūctis de elec. **Q**nqz suspēdīſ q̄s ab offi
cio et būficio simul et suspēdīſ simpliciter et tunc siue sit
suspensiſ ab homine siue a canone iſcrēte penā. ut i
cān. i. de re iudi. li. vi. dicere q̄ talis suspensiſ priuat
facultate exercēdi iurisditionē spiritualē et p̄fēdi bū
ficia et eligēdi qd intellige durāte suspētōe. nā qz ista
sūt fundata sup ordine ecclastico laicus nō pōt ista
exercere. ut in. c. i. de iudi. et xvij. di. bñ qdē. et. lxij.
di. in. §. uerū. **S**i ergo q̄s suspēdīſ a fundamēto uideſ
suspēsus ab omni edificio qd ē supra fundamēto. ut
i. q. i. cū **P**aul⁹. et sic pōt saluari illa op̄i. **J**o. an. dum
dic d̄ mix. uia inf ordinē et iurisditionē ecclastica. nā
p̄sidero q̄ v. officij est ualde latū. nā quicqd h̄z elec
ē officij ppter būficiū. ergo suspēdēdo te ab officio uido
or te suspēdere nedū ab ordine s̄z ab oī officio clerica
li. si ergo suspēsus fieret simpliciter ab ordine et tūc di
cerē q̄ aut q̄s suspēdīſ ab ordine pontificali et solum
credo illū suspensiſ ab illis q̄ sūt ordinis ep̄alis nō
aut ab his q̄ sūt iurisditionis. ar. coz q. s. dixi q̄ q̄s ē
suspensiſ a pontificalibus. aut simpliciter q̄s est suspen
sus ab ordine et tūc dicere ppter quādā p̄nitiam q̄ cē
setur facta suspensiſ ab omnibus q̄ sunt fundata sup
ordine ut a iurisditione spūali et oib⁹ similibus. **E**t
facio istaz p̄siderationem ultra alios q̄ suspensiſ ab
officio censēt directe suspensiſ a iurisditione spūali
et facultate eligendi et p̄ferendi per quādā p̄sequētā
nec ob. ea que. s. dixi de abbatissa et monialib⁹. nam
sunt religiose p̄sonae. **U**nde religio facit eas capaces
sed in nō religiosis p̄tā ecclastica est fūdata super
ordine

ordine. et p hoc habebat dare mā huīus gl. **I**n glo
s uero nec iuri in si. nō. glo. q ubi uerba statuti sunt
clara nō debem⁹ illa s propriaire s̄z reducunt ad ius cōe
s̄z ubi v̄ba sunt dubia uel h̄sit duplē itellecū quorū
alter ē p̄prius et reliqu⁹ ip̄oprius. tūc bñ debem⁹ fa
cere interpretationē et capere ēt in intellectū ip̄opriu⁹ ut
min⁹ recedat a iure coi q̄ fieri p̄ot. ut. p̄baſ notāter
hic et l. i. C. de noxa. uide p̄ Bar. i. l. oēs popl. ff.
de iusti. et iurc. p̄ Jo. an. i regla pro postessore i mer
cu. et uide qd̄ dixi l. c. cām. ſ. de rescrip. **I**n glo. si.
i si. aduerte. nā l̄ iste tex faciat mētionē de p̄suetudi
ne ista n̄ n̄ uſ. p̄prie p̄suetudo. nā p̄ p̄suetudinē acq̄
rit ius uſter. q̄ p̄suetudo ē quoddā ius ut dixi super
Reca. s̄z p̄ istā p̄suetudinē de qua i tex. detrahebat iu
ri unius collegij et cōmodū applicabat alteri collegio
ergo n̄ ē p̄suetudo s̄z p̄t⁹ prescriptio. nā ista est subā
lis dīta iter consuetudinē et prescriptionē. ut nō. i. c.
ultimo j. eo. Et iō dicit Jo. an. in. d. c. si. sup̄ ultima
glo. q̄ ip̄oprie ponit hoc. c. i isto titulo. q̄ ista ē poti
us p̄scriptio q̄ p̄suetudo qd̄ ē sensit gl. iiii. **H**ic tū q̄
respetu patronoz uel alioz quoz iuri n̄ detrahebat
poterat eē p̄suetudo s̄z respectu isto monasterioru⁹
erat p̄scriptio. ita notat i simili Jo. an. i. c. iiii. j. c. li.
v. et ualēt ista ad sc̄dū nūquid i ista p̄suetudie requi
rat titulus. nā i p̄suetudine iducenda n̄ requirat titu
lus s̄m cōem op̄i. s̄z sufficit solus usus l̄ sit p̄ ius. ut
j. c. c. si. et ibi p̄ doc. s̄z i p̄scriptō p̄ ius req̄it titul⁹
putati⁹. ut in. c. j. de p̄scrip. li. vi. sic itellige glo. nō.
in. d. c. iiii. dū i p̄suetudie requirat titulus. nā intelligit
i p̄suetudine ip̄oprie sūpta. ut ibi nō. Jo. an. et iō in
isto tex. i ista p̄scriptō requirat titul⁹ et bona fides
et titul⁹ fuit statutū ep̄i qd̄ illi credebāt ita itelligendū
prout habebat cōis usus. et ista sufficiant.

Quādā p̄suetudinis. **C**api
tuluz
fine ep̄o consuetudines nouas facere seu
statuta uel antiqua imurare non p̄t. et est
tex. nōbīlē et multū allegabilē. p̄to p̄st rōc̄ ihibitiōis.
secūdo ihibitionē ibi auctoritate. **N**ō p̄to q̄ aucto
ritas consuetudis n̄ ē leuis. imo magna. ad hoc. c. in
bis. et. c. consuetudis. xj. di. **N**ō secūdo q̄ caplm si
ne ep̄o non p̄t facere statutum i ecclisia nec imuta
re antiqua i statuta uel consuetudines. **E**t ex hoc et ex
tex. nō q̄ in ecclisia p̄t esse statuta et consuetudines
antique et sic n̄ solum iure canonico regiſt ecclia s̄z
et statutis particularibus locoz et p̄suetudinib⁹ antīq̄s.
p̄cord. at. c. catholica. xi. di. et trāgressor p̄suetudinis
dū puniri sicut transgressor legis. ut in. d. c. i bis. qd̄ i
tellige de consuetudine rōnabili. nā irrōnabili est ex
tirpanda. ut. ſ. c. c. cuz uenrabili. et. c. p̄to. et. viii.
di. mala consuetudo. **S**ed pro itellecū hui⁹. c. queror
nūquid idūtince capitulū teneat h̄ic consensum ep̄i
i statutis edēdis. **S**o. dicit hic Inno. q̄ p̄sensus ep̄i
requirat si caplm uult statuere i persona ep̄i ul̄ circa
iura ipsi⁹ uel circa cōem statu⁹ ecclie uel negocis ma
gnis et arduis quasi securi si caplm uult statuere super
rebus exiguis p̄tinēibus ad caplm. puta qualiter ca
plm obbeat p̄gregari uel qualiter distribuant quotidia
ne distributōes uel mensa grossa diuidi dū ul̄ quid si
mile. de quo uide bo. glo. i. c. iij. de v̄bo. fig. li. vi. et te
ne illā menti. **I**dē uſ dicendū i ecclis̄ iſerīorib⁹ subie
ctis ep̄o ut i magnis et arduis n̄ possint fieri statuta si
ne p̄sensus ep̄i. **H**n̄ nobīliter uoluit Inno. i. c. requisisti ſ
tela. et in. c. cū accessissent. ſ. de p̄sti. et in. c. cū oēs. c.
ti. **E**t rō ē q̄ ep̄s ē generalis sp̄olus oium eccliaz sue
diocesis. ui. tota dioceſ dū sua parochia. ut in. c. ad
aplice de dona. hinc ē q̄ agit pro eccl a sibi subiecta.
ut in. c. si. et qd̄ ibi nō. de ſuc. ab intesta. et canon dicit
q̄ regēda ē ecclia prouisione ep̄i. x. q. i. regēda. iē n̄
debet clerici inferiores sup̄ arduis et magnis nego
ciis facere statuta sine consensu ep̄scopi als cuz p̄sen

su p̄nt facē. **A**n ep̄s cū ſensu capli p̄ſſit facē indiffe
rentē statuta gl. xviii. di. i ſūma dicit q̄ ſup̄ maioribus
negociis nō p̄t ep̄s facē statutū ēt cū cōſensu capli et
illā gl. hic ſequit do. **I**n. de bu. **S**ed certe nō intelligit
ita generalit. p̄t cīz intelligi p̄mo d̄ maioribus nego
ciis referuatis pape. nā ſicut de hijs non p̄t ep̄s co
gnoscē. ut i. c. maiores d̄ baptis. nec fortius ſup̄ ea ſta
tuere. et ſic intellige illā gl. uel intellige ſecūdo q̄ ſta
tuta cōcernūt alioz p̄iudiciū. nā tūc illi ſūt uocādi ut
nobīliter dicit Inno. in. c. iij. de loca. et i. c. ſi. d̄ offi. le.
et iſto mō intellexit Federicus p̄ſilio. xvii. ſed p̄mū ū
tellectus plus mihi placet. **C**ōclude ergo in reſeruat
pape nō p̄t ep̄s facē ſtatutū nec etiā regularit p̄ ius
cōe. ut dixi. ſ. c. pxio. ſed p̄ter ius uel adiuuādo ip̄ſū
ius p̄t ſtatuere. **D**icit tū Hōſt. q̄ requirat ſensu ca
p̄li. **S**ed Archi. poſt Hōſti. dicit ſufficē q̄ requirat cō
ſiliū. i. ſi caplin ſine cā rōabilit̄ nō uult p̄ſentire ualēt
ſtatuta. hoc poſuit Archi. in. c. i. d̄ p̄ſili. li. vi. et. xviii.
di. i ſūma et uide qd̄ ipſe nō. i. c. ep̄ſcopus. xxiiii. di.
quādoqz tū requirit ſensu ut ſi uult ſtatū. i ſpe
cāribus ad ep̄m et caplm. et ſic poſſet itellige ſrīa op̄i
nio et hoc mihi plus placet. nā quēadmodū in cori
gēdis excessib⁹ ſubiectoz et in iurisditōe exercēda nō
tenet h̄fe ep̄s ſensu capituli ſed ſufficit ſiliū. ut i. c.
iiij. j. eo. li. vi. et i. c. nouit. et. c. quāto d̄ his que ſuſt a
prela. ita in ſēdēdis ſtatutis regularit nō req̄it ſen
ſus capli ſed forte ſup̄ arduis deberet interuenire ſē
ſus ſacit qd̄ nō. Inno. ſ. de p̄pt. edoceri. **A**duerte
tū ad una singulare op̄i. quā poſuit do. **P**e. d̄ acha.
in repetiōe. c. i. d̄ p̄ſili. dicit cni ſe credere q̄ ſi ep̄s p̄
ſcribit ſcaplm qd̄ in exercēda iurisditōe nō teneat re
quirere ipſius ſiliū q̄ in ſtatutis ſēdēdis nō eſt ne
ceſſe h̄fe ſiliū capituli. q̄ ſtatuta depēdet a iurisdi
tione. unde p̄scriptio p̄ unū extēdīt ad rel̄quū. ut in
regula accessorū de re. u. li. vi. qd̄ eſt p̄babile dictu⁹
et ſeimp memorie tenēdū. **E**go tū d̄ ſtricto iure non
tenet ſtud dictū q̄ editio ſtatutū ē quid ſeparatum et
maḡ arduū ab exercitio nude iurisditōis. nā ſtatuta
ſūt certa et p̄petua. ut i. c. ſi. de offi. de le. iurisditio u
ro ſeu exercitū uariaſ ex tpe. uñ nobīliter dicit Bar. i
d. l. oēs populi. ff. de iusti. et iure. q̄ p̄tā habēs arbit
riū imponēdi penā nō p̄t a p̄cipio p̄ ſua ſtatuta d̄
clarare penas q̄ cum iſta recipiant uarietate ex tpe et
conditione perlonarū nō d̄ ſieri declaratio ante tem
pus. ar. in. l. cum pater. ſ. a filia. ff. de le. iij. qd̄ eſt be
ne nota adum. hinc nō ſuſlit ſede. dicto p̄ſilio. xvii.
q̄ ep̄s non p̄t ſtatuere in his i quibus haberet p̄tā
tem dispensandi q̄ dispensatio uariaſ ſūt necessita
tem tempoz et prerogationem pſonarū. ſtatutū ue
ro eſt firmū et certū. et nō hoc. **H**ē queror q̄ d̄ ſieri
ſensu uel ſiliū alterius uide qd̄ dico i. c. ex pte. ſ.
de p̄ſili. et in. c. cū uos de his q̄ ſuunt a p̄la. ſine ſen
ſa. et hic per do. **A**n. de bu.

Quādā p̄tā. **N**ō ualēt p̄suetudo per
dū uel bona. p̄pria dissipādū. **P**rima pars
recitat duas p̄suetudines irrōabiles quas
secūdo reprobat ibi tenore. **N**ō p̄to significata hor
uerboz p̄ ſue uolūtatis libito et. nō eni importat ar
bitriū boni uiri ſed inducūt uolūtate liberā freno rō
nis nō ſubmissā qd̄ nō p̄pter ſtatuta. et nō de uerbo
libito. nā importat liberā uolūtate. et idez tenet Bar.
in extrauag. in. ad reprimēdā. **E**t ſacit iſte tex. ſic iſel
lectus p̄ ſtatutū uniuersitat̄ ſcholariz huius ſtudij ſe
neñ. dicit cni inter cetera q̄ rector. p̄ licentia habē
da in examine ſuo non tenet aliquid ſolucre niſi p̄
u. proceſſit ex ſua libera uolūtate et ita alias in fa
cto respondit. **N**ō secūdo q̄ ſtatutū inducens. p̄
uitatem ad peccandum non ualēt. nañ quēadmodū
non ualēt consuetudo ut hic ita et ſortius ſtatutum.
nūntrū q̄ lex debet eſſe rōnabilis ſancta et hone

¶. iiii. di. erit autem lex. **T**utio non quae se posse defensere in antiqua consuetudine allegando ipsius irronabiliter. nam papa hic non revocavit istas consuetudines sed novo declaravit istos non teneri ad obseruatiā ista rū consuetudinum. **I**llus. n. qui declarat nihil de novo agit. ut i. l. heredes palā. ff. de testa. et nō i. c. cū tu de usuris. Sed hoc est hoc ter. opponit. nam isti crant laici ergo non ad papā sed ad ipso rem recurrentē erat. ut in. c. cām qui si. sunt le. et xvij. di. in. c. duo sunt. **S**o. dicit Jo. an. qd rōne peccati quod nutrit iste consuetudines papa fuit aditus. nam decernere rōne peccati spectat ad papā et non ad ipso rem. ut i. c. nouit d. iudi. et in anē. ut clerici apud prios cōpos in. §. si uero. et non bū hoc dēm qd ubi consuetudo uel statutū nutrit peccatum uel prestat punitatē peccati pōt adiūtū ecclie statutus ut declareret talia statuta uel consuetudines non tenere. **E**go puto qd ē iudex secularis pōt sup h. adiūtū. nam ad ipsum ē pertinet obuiare peccato. ut i. l. se naus. ff. de offi. presidis. et in. c. rex deb̄. xxij. q. v. **U**nde sp̄ellit ad obseruantia iuramēti. ut i. c. licet s̄ furciūrā. li. vi. et sic locus erit iter istos p̄venientōni. sa teorū qd i casu dubiū p̄serēdus ē ecclasticus. ar. in. c. uenerabilē d. elec. fa. qd nō. **B**ar. i. l. titia. ff. so. ma. **T**in glo. ij. ibi largus mediū t̄z. nō glo. que quoti die allegat ex qua hēs qd prodigalitas et avaricia sunt extrema et ambo uitiosi. largitas uero t̄z mediū et sic ē virtus. qd i medio consistit virtus ut dicit p̄bus qd me diū artigere difficultimē ē. et uide gl. de pe. di. iii. i. §. hec que de charitate que dīc qd i oībus seruare meditum ultra hoīem ē: quasi dicat magis ē diuinū qd humānū. nam res pene s̄ naturam ē qd aliquid sit sine peccato. xxv. di. i. §. crīmis. **H**ost. ultra glo. pōt alium uersum. **P**arcus sic retinet s̄ nūmum plorat auar. et dic qd iter parcum et largum hec dīa ē. quia parco plus placent retenta: largo uero data plus placent. et uide ad mām pulchrit. **T**ulliū i scđo d. officiis ubi i ter cetera dī. **N**ec ita laudanda ē res familiaris ut cā benignitas aperire nequeat nec ita aperiēda ut oīb̄ placeat. et eadem ē habenda res familiaris quam quidem dilapidare temere flagitiosum ē sed ita ut auarie absit suspicio. **E**t Hieronymus ad Paulinū. Xpi substantia nc ipudēter effundas ne liberalitate libe ralitas pereat. qd nō. **T**in glo. i uerbo alienat ibi i cā p̄mipillarij. **N**ō illum casū i quo bona mulieris sunt obnoxia pro culpa mariti et ē i bonis filiis etiam emancipati i. l. fi. C. de p̄mipillarij li. xiiij. **E**t dicuntur p̄mipillarij illi qui deserebāt i bello prima pila idest tela. **E**t propter magnum periculū qd i cis uertebat cuī erat primi i bello fuit iducta ista specialitas ut si ipsi cōdēnatū qd se prae gesserūt i officio non habēt uī soluāt pōt manus extēdi ad bona uxoris et filiorū. **E**t dicit Nico. matharelli qd h. fuit statutū ne p̄p gemitus uxoris et filiorū male gererēt eoz officium. et nō bū illo n̄ casum. nam ex p̄simili rōne potes desiderare multa statuta que maxime uiget. **S**loretē ut bona filiorū et uxoris et ē ipsi filiis p̄nt capi pro delicto fallentie scilicet qd pater fallit seu cedit foro. et idē i filiis casib⁹ arduis et ualde periculosis. nam amore pugnare et filiorū sepe homines retrahunt ab illa fallentia. illa. tū statuta iniqua sunt quādo ex necessitate iducit quis ad fallē dum. Sed qd multi fallunt ex proposito ut uidemus iō emularunt illa statura. an autem cessante rōne statuti sit obseruandū illud statutū cū tāta iniquitate et dāno filiorū et uxoris: uide qd nō. **I**nno. in. c. qd ple riqz in fine de imm. eccl.

Con tanto. **D**is mām amplaz et multū subtile et multa sunt scripta i mā consuetudine. **E**t uidebis plēissime i tractatu quē posuit h. Jo. an. p̄lecturā b. c. i. qd iter scribit fere oīa dā legistaz usqz ad t̄ps suū et p̄ legistas p̄cipue tractat i. l. j. et. ii. C. q

fit lon. consue. **E**t p̄ di. et Bar. i. l. de quib⁹ ff. d. legib⁹ uide glo. et p̄ Archi. xi. di. consuetudinis. ego soluz p̄se quod ea que sunt necessaria ad intellectū capituli et gl. naz reliqua reliqua sunt studio camere. h. dicit istud c. i. sūna. **C**onsuetudo non derogat iuri nālī seu diuino cuius trāsgressio peccatum iducit nec positivo nisi sit rōnabilis et p̄scripta. et habet duo dicta. Sm ibi licet. et quelibet pars pōt subdividi. **N**ō primo qd ex diuinitate peccandi p̄tēm aggrauat. ad idem. c. militare xxij. q. i. cordat. c. cū haberet. j. d. eo qui dux. i. ma tri. et uide qd ibi dixi. **N**ō ibi infelicitē aīaz. qd aīa in felicitatē ex peccato. et ē rō qd p̄ p̄tēm sepaſt a dō. xxxij. q. i. cū renūciat. **E**t nō ibi abligata. qd aīa obligat per peccatum. **E**t nō una regulā ex p̄ma parte qd cōsuetudo nil pōt s̄ ius nāle qd ē tale qd ipsius trāsgressio iducit p̄tēm qd qn̄ sit. j. subiectā. **E**t nō qd ius nāle qn̄qz ponit. p̄ iure diuino ut hic trā p̄p̄ben dic tam ipsū ius diuinū qd ipsū ius nāle. nam ncqz ius nāle neqz ius diuinū pōt imutari p̄ consuetudinē. et qd tuor modos quib⁹ sumis ius nāle uide p̄ gl. nōbile. i. di. in. c. ius autē nāle. **E**t nō qd consuetudo non excusat in peccatis quoad deū sed fortius accusat. qd quāto peccata sunt diuinitiora tāto sūt grauiora. ut i tex. fa. xxij. q. vii. flagia. et uide bo. gl. cū tex. iiiij. di. de niqz. **N**ō i. §. l. qd consuetudo preualeat iuri positivo si cit rōnabilis et p̄scripta. **E**t a dīo consuetudo rōe carēs non derogat iuri. et rō est qd consuetudo cū sit qdā lex dī habere rōe in se als non est lex. iiiij. di. erit at lex. si ergo amittit substantialia legis non pōt p̄judicare legi. **T**utimo nō qd ius humanū appellaſt ius positivū. et dīc ius positivū ad dīam iuris nālis. nam manu positivū est et pōt uariari ex ipse. ut in. c. nō dī de san. et aff. ius uero diuinū seu nāle pcedit rōne et instinctu nāli. **U**nde sicut nālia sūt imutabilia. v. di. in p̄. et ipsum ius diuinū. **E**t scias qd ius diuinū appellat qn̄qz ius nāle qd rōe nāli inducūt. ut nō. **I**nno. in. c. que i eccliarum de p̄stitu. **T**in gl. ij. hec gl. uer sat circa intellectum p̄me partis et nimis brevē se expedituit. un. p̄clariori intellectu p̄mo op. dī tex. uide qd ius naturale sit ius mutabile. nam circūcisio erat de iure diuino et nō post aduentū Xpi illi succedit baptiſmus. ut in. c. maiores. j. de baptiſ. **E**t dī iure diuino mulier cessabat per plures dīc post partum ab igressu templi. ut. v. di. i p̄. et tamē hodie pōt mulier libere ingredi ecclesiam qn̄qz. ut in. c. uno de purgatiōe post partum. et multa alia suerūt sm legē moſaīca inducta qd hodie proſus cessant ut i obseruatōe sabbati et similiū. **S**o. glo. metu dīi intelligit tex. de p̄cepto morali. et ut clariori itēlīgas sciēdū ē qd p̄ceptorum diuinoꝝ quedā sūt moralia. i. quib⁹ mores inlor māt ut ē nō occides. nō suraberis. honora patrē et matrē. Quedā uero sunt mystica. i. figuralia. et illoꝝ quedā sūt sacramētalia de quib⁹ poterat reddi rō ad līaz ut sacramētū circūcisioñ et ut mulier cessaret ab igreſi su tēpli post partum. quedā vō ceremonialia de quibus uere nō pōt reddi rō quoad līaz sed quoad itēlēcū ſic. ut est istud p̄ceptū. **N**ō arabis i boue et asino. **N**ō induces uestē lino lanaqz p̄textā d. elec. cū cāz. cū similibus. p̄cepta moralia sūt imutabilia tāqz fūdata sup rōe nāli: mystica vō sunt imutabilia. qd p̄ adūētū Xpi cessauit figura et illuxit ueritas. **E**t dī his dic ut plene nō. vi. di. in. §. his ita. ubi bo. glo. **E**t non intellegas qd i p̄ceptū moralib⁹ idūtincte reprobaſt consuetudo nā iste tex. loquuntur cum limitatōe. uidelicet qd nō con suetudo non ualeret cum transgressio iuris diuini idūcit p̄tēm. si ergo non induceret p̄tēm ualeret consuetudo. quā indo autem hoc potest p̄tingere dic ubi regla iuris diuini ē generalis et pōt naturali ratione capere limitationem. nam ut hic notabiliter dicit Inno. consuetudo pōt augere diminuere et distinguere ius diuinū quēadmodum pōt ipſa lex positiva cū consuetudo nō sit aliud

fit aliud q̄ lex n̄ scripta. ut i.l. de quib⁹. ff. de legi. ⁊ i.c. p̄suetudo. i.di. certū ē aut q̄ ius positiuū ēt civile q̄i qz distinguit ius diuinū. nā regula illa iuris diuinū ē ore duoz uel trisi stat oē uerbū reperit limitata per ius civile ⁊ canoniciū. qr̄ i multis casibus requiruntur p̄ses testes ⁊ i aliquib⁹ pauciores. ut. iij. q. iiiii. in. c. i. ⁊ nō. i.c. l̄z uniuersis de testi. ⁊ i.c. cū esses d̄ testa. dixi i.c. nup de testi. ⁊ i.l. hac p̄suetudo. ⁊ i.l. sancimus C. de testa. **I**cē illud p̄ceptuū gniale n̄ occides reperit uarijs modis limitatū ēt i multis casib⁹ hodie p̄missū ē occidere qui n̄ sunt expresse p̄hibiti i ure diuino. facit. c. pro humani d̄ homicidio. li. vj. ⁊ C. qñ liceat sine indice se uidicare in. l.j. ⁊ iij. cū alijs filib⁹. unde p̄clude q̄ ubi rō nālis suadet ius diuinū ⁊ distingui ⁊ limitari tūc trāsgressio n̄ iducit peccatū. ⁊ presumit b̄ uoluisse ipsum dēū cū uoluerit oēs casus distinguere. **S**ed dedit regulas gniales ⁊ p̄tātē gniale tribuit uicario suo ut quodcūqz ligaueris sup terrā z̄c. xxiiij. q. j. quodcunqz. **S**ed ubi nulla rō nālis suadet ipsū ius dī u/nū mutari seu limitari tūc nulla lex nulla p̄suetudo ualeat. puta si haberet p̄suetudo ut n̄ liceat honorare patrē ⁊ matrē ēt tunc procedit recte dispositio istius ter. **U**nde papa d̄ potius errare q̄ legē condere qñ disponit circa ius diuinū sine cā. sic itellige. xv. q. i. sunt quidā. ⁊ gnāliter an ⁊ qñ lex positia possit dīm̄ gnere ⁊ disponē circa ius diuinum dic ut nō. **B**ar. in l. fi. C. si **S** ius uel uti. pub. dixi i.c. que i ecclesiariū d̄ p̄sti. n̄ ob. predicti. c. gaudem⁹ i fine de diuinijs ubi indeus excusat si miserit repudiū uxori **S** ius diuinuū cum maxime sit rōnabile. nā ibi n̄ excusat a peccato. sed n̄ potest opponere exceptionē adulterij **S** uxorez ex quo dedit libellum repudiū s̄m legē suā. de quo m̄ dicendū ut ibi plene nō. ⁊ p̄ hoc bēs declaratā p̄mā partē capl. ⁊ p̄ hoc p̄t saluari dēm **H** osti. i eo q̄ dīxit n̄ ualere statutum uel p̄suetudinē p̄ quam homicidiū uel similis crīmiosus punis pecuniariter ubi de iure diuino uenit puniendus personaliter. nā inducit talē p̄suetudo uel statutū proritatē peccandi. faē tex. S. c. pror. ⁊ i auē. de mā. p̄nci. i. **S**. oportet. qd̄ bene nō. **D**icit ēt hic **A**bbas ponēdo exemplū ad primā p̄tem n̄ ualere p̄suetudinē ut liceat iterficere iterfectorēz p̄tris uel p̄cūtientem i facie. **N**ō p̄mū dictuū. facit enim **S** statuta que uigent i multis locis permittentia consanguineis uidicare mortē seu iuriā consanguineoꝝ hec enī statuta uident illicita. qr̄ qd̄ dī fieri per uā iusticie non debet exerceri cuž rancore animi maxime quia prebet mām peccati ⁊ scandali. ar. in. l. nō ē singulis. ff. de re. iur. ⁊ i.l. cōuenire. ff. de pac. do talibus. de quo uide per **Jo. an.** i addi. spe. i titu. de cōstitu. ubi uidet hoc limitari quādo statutū dat hēc facultatē ut ex rancore animi faciant uindictā. see⁹ si dāt ut minister legis faciat iusticiā qr̄ statutum potest illos consanguineos ministros iusticie facere. xxiiij. q. v. non ē crudelis. ⁊ dic latius ut ibi nō. p̄ predicta p̄t etiam solui qd̄. nūquid ualeat statutū ut maxime bānitus ualeat ip̄ne occidi. **E**t dicendū q̄ sic si sit ex cā rōnabili qr̄ bānitus ē hostis ciuitatis de quo p̄ Bar. i l. oēs pp̄li. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ in. l. amissione. ff. d̄ ca pi. dimi. ⁊ bri facit tex. i.l. minime. ff. d̄ reli. ⁊ sūpt. fu. ⁊ **Jo. an.** i loco p̄cal. **U**n gl. i v. n̄ sit uilis. aduerte i hac gl. que ē sup. S. l̄z. usqz ad fi. tractat mā p̄suetudis. ⁊ quoad **Prīm glo.** dic **S** doc. q̄ p̄ncipū b̄. **S**. p̄t itelligi dupl. p̄ ut itelligaf de p̄suetudic i genē ⁊ i abstracto ut sit sensus q̄ auctoritas consuetudis n̄ ē uilis. **S**dū uenit applicada ad actus p̄tulares fit distinctio de qua i fine ut n̄ habeat p̄iudicare iuri p̄silio nisi sit rōnabilis ⁊ p̄scripta. uel scđo p̄t itelligi p̄ncipiū de bona ⁊ mala consuetudie. nā apud illos i ter quos uiget n̄ ē uilis auctoritas ⁊ ēsī sit mala. nā solet assumi. p̄ p̄ulegio. ut i.c. mala cōsuetudo. viij. vi. nā n̄ ē itānū ualura ut p̄iudicet legi nisi sit rōna

bilis & legitic p̄scripta. In gl. i. v. nisi fuerit. hec gl. i.
stat q̄ dicat rōabilis p̄suetudo uel irrōabilis & i effectu
potest duas regulas q̄ bñ p̄oderate sūt mltū aduersc.
Priā regula q̄ ois p̄suetudo ē rōabil quā iura nō
probāt. et sic qlibz p̄suetudo pot̄ iduci si n̄ bz iur̄ resi-
stentia. § 3 H̄bāc r̄gulā fac̄ tex. i. c. ad nr̄az. et i. c. cū int̄
s. e. ubi tex. reprobat p̄suetudinē q̄ n̄ fuerat p̄ pri⁹ dā
nata. **H**ecā regula ē q̄ illa dī rōabilis q̄ n̄ obuiat ca-
nonicis iūtitū. et i effectu h̄ regula uult ut nulla p̄sue-
tudo ualeat h̄ legē qd̄ ē h̄ istū tex. z. l. d. qb⁹. ff. d̄ legi
b⁹. **U**ltio gl. pot̄ unū casū gnālē q̄ p̄suetudo h̄ nor-
mā ecclastice discipline uel h̄ libertatē ecclie nō t̄z. et nō
hūc casū q̄ op̄hēdit se multos casus p̄ticulares. et h̄
dictū t̄z. **B**ar. i. d. l. d. qb⁹. et fac̄ tex. i. auē. cassa et irrita
C. de sacrosan. ec. et i. c. i. et i. c. ult. s. e. c̄ glo. repiūt̄
alie. op̄i. **I**nno. dicit q̄ si p̄suetudo h̄ legē bz legis exi-
stentia uz̄ sec̄si lex f̄sistit. **H**o. dic h̄ reliquēdū arbitrio
discreti iudic̄. nā nō poss̄dari certa doctrina. et idcz
tenuit gl. i. v. rōabilita i. c. i. d. p̄st. li. vi. seq̄. **J**o. an.
h̄ dicēs q̄ iudex p̄siderabit casus h̄ntes iur̄ existentia
et si p̄suetudo dī q̄ q̄rif maḡ accedit ad casū p̄similez
h̄ntē iur̄ exiūtia n̄ iudicabīt p̄ p̄suetudinē. si n̄ accedit
ad casū h̄ntē iur̄ exiūtia iudicabīt fz̄ p̄suetudinē q̄ ue-
lit i sua dicē q̄ cū i iure n̄ h̄eam⁹ d̄teriatōez q̄ p̄suetu-
do dicat irrōabilis fz̄ h̄eam⁹ aliq̄s p̄suetudines ipro-
batas p̄cedit iudex i cāu dubij d̄ filib⁹ ad silia. ut i. i. n̄
p̄nt. ff. d̄ legi. et i. c. cū dilectā d̄ p̄fir. uti. ul. iuti. do. **A**n.
d̄ bu. ponit alia theorica dicēs q̄ p̄suetudo dī rōabil
fin unūqd̄qz ius qd̄ accedit ad finē illī iur̄. unī finis
iur̄ canonici et diuini ē felicitas aic. finis vō iur̄ ciuil
ē bonū publicū. nā si p̄suetudo tēdit i felicitatez aic ē
rōabilis fin ius canonici et diuini. **S**i vō spugnat si
ni cīno cōsuetudo ē irrōabil. ad h̄ bo. tex. i. dī. p̄sue-
tudo i si. ubi tex. dic q̄ p̄suetudo dī p̄grūe religioni et
discipline ecclastice. dī iure vō ciuili p̄suetudo ē rōabil
si tēdit ad bonū publicū. q̄ finis iur̄ ciuil ad h̄ tēdit.
et iō leges p̄mittentes usuras et p̄scriptōez cū mala fide
erāt rōabiles fz̄ ius ciuile. q̄ oia ista p̄mitrebāt i finē
boni publici. sed ius canōtē iprobat q̄i lex spugnat
felicitati efīc. q̄ ad legē canonica spectat dirigē hōiez
i deū. dī q̄utō qd̄ nō. **J**o. an. i regula possessori i mer-
cu. ubi pot̄ finē utriusqz iur̄. q̄q̄ h̄ theorica do. **A**n.
sit vā i se et sat̄ exq̄sita t̄i p̄ cā nō. possūm⁹ discernē et
diligē q̄ p̄suetudo dicat rōabilis. **N**ā sepe p̄suetudo
nō tēdit i felicitatē eternā et tū approbab. ut p̄z i. c. cū
dilect⁹. s. e. et i. c. cū ecclia d̄ cā pos. et pp̄. cū filib⁹. **O**n̄
sīt̄ ē q̄ p̄suetudo n̄ nutritat pectū. **P**o. cardi. posuit
alia theorica q̄ p̄suetudo q̄ nō ē h̄ ius nāle gētū uel
positū p̄sumit rōabil n̄isi pb̄c̄ p̄riū fz̄ si ē h̄ aliquid
istoz iurū p̄sumit irrōabil n̄isi pb̄c̄ p̄riū. **E**t h̄ theo-
rica ut p̄riā frōte bona q̄uis iur̄ resistēta iducat p̄sū
p̄tōez h̄ cōsuetudinē. ar. bo. i. c. i. de p̄scrip. li. vi. **S**z
h̄ theorica mihi ex toto n̄ plac̄. q̄ cū p̄suetudo consi-
stat i iure nō fz̄ ps. pbare ipsi⁹ rōabilitatē fz̄ iudex h̄
h̄ discernē. **E**t cōcordādo oia p̄dcā dicerez q̄ h̄ relin-
quēdū ē arbitrio iudic̄ ut uoluerūt **H**ost. et **J**o. an. fz̄
iudex iformādo aiuz suū h̄ebit respectuz ad theoricas
p̄dictas nā p̄oderabit utrū finis p̄suetudinis sit̄ bon⁹
uel mal⁹. **I**te utz sit h̄ ius ul̄pter et an ex aliq̄ rōc iu-
sta fuit iducta et utz ius approb̄z simile p̄suetudinē uel
reprob̄z et h̄ tene. **S**z h̄ et h̄ p̄dicta sortit appōit. nā
ur q̄ nulla cōsuetudo h̄ ius possit ē rōabilis q̄ ius ē
funditum sup̄ rōne. iiii. di. crit aut̄ lex. et i. l. leges sa-
cratissime. C. de legi. et i. c. cōsuetudo. i. di. ergo cōsue-
tudo huic legi rōnabilit̄ p̄ria nō pot̄ esse rōnabilis. q̄
si unum p̄rioz est bonum seu rōnable aliud est ma-
lum siue irrōnable. ut in. c. intellecto de iureciurā. et i.
c. hospitiolū. xxiiij. di. **H**o. dic post **J**o. an. q̄ cōside-
rata unica rōne et unico sine p̄suetudo h̄ legē no pot̄
ē rōnabilit̄ sed cōsiderat̄ diversis rationibus pot̄ cō-
suetudo rōnabilit̄ contra legem cuam rōnablem.

Cone exēplū ius iduxit ut cōps tractet negotia cū con-
silio caplī. ut i. c. nouit. et i. c. q̄to d̄ his q̄ si. a p̄la. **E**t
sō lex fuit bona et multiplex q̄r cōps et canonici faciunt
unū corp⁹. **I**te q̄r firmi⁹ ē iudicium qd̄ plūnoꝝ s̄nia con-
firmat. ut i. c. prudētiā d̄ offi. dele. tñ cōsuctudo pōt i-
duci h̄ istā legē. ut i. c. iii. j. de p̄sue. li. vi. que ē et rōa-
bilis alia rōe p̄siderata uidelz ut facil⁹ expediāt ne
gocia. unū duo p̄ria p̄st s̄lūcta ēē v̄a p̄sideratis diver-
sis finib⁹ ut nubere et n̄ nubere. xxvij. q. j. nuptiaruz.
Th̄ gl. li. h̄ gl. diuidif p̄cipiāl̄ i duas p̄tes. In pri-
ma ponit req̄sita ad p̄suetudinē iducēdā. In seconde
ponit m̄ltiplices d̄rias int̄ p̄suetudinē et p̄scriptionē
scđa ibi s̄z quā d̄riam. **R**edeūdo ad primum q̄r pōt
quot et q̄ requirūt ut possit iduci p̄suetudo. **S**o. glo.
enūerat sere. x. uel. xi. req̄sita. i sine tñ uſ recedere a
p̄dīt et solū exigē rōabilitatē et cursū t̄pis. **T**h̄o s̄z
gl. hic p̄o requirūt ut sit rōabilis. et q̄ dicat rōabilis
dic ut dixi i p̄cedēti gl. **S**ecōdō requirūt q̄ sit prescri-
pta et hoc sūt multe uarietates et maxie q̄. **L**i. post
Pe. reprobauit quodāmō v̄ba illi⁹ tex. dicēs q̄ p̄sue-
tudo n̄ pōt p̄scribi. q̄r p̄scriptio respicit ius formatum
p̄suetudo ē qd̄ disponēs ergo n̄ pōt p̄scribi. **S**ed tu
dic q̄r tex. n̄ d̄ intelligi ut p̄suetudo p̄scribat s̄ue p̄scri-
bat dñiū alicui⁹ rei sed d̄z ēē p̄scripta. i. obtēta per
cursū t̄pis requisiti ad p̄scriptionē. **I**te et secōdō ius
canonicū requirūt p̄suetudinē ēē p̄scriptā solū q̄n ē
h̄ ius positiū. n̄ iſeriores n̄ p̄st statuere h̄ ius cano-
nicū. ut dixi. s̄. e. cū d̄lect⁹. unī si uolūt tollere aliquē
canonē d̄z q̄ occurrit quedā p̄scriptio h̄ ius ucl le-
gē sup̄ioris. debes. n. scire q̄ ius civile nūq̄ requirūt
p̄suetudinē ēē p̄scriptā et h̄ ius sed solū ius nostrū ca-
nonicū facit mentionē de ista p̄scriptōne. et puto q̄
ista sit diuersitatē rō q̄ seclares p̄sonē h̄nt p̄tēt ab
iſeratore p̄dēdi leges et h̄ legē p̄cipiās. ut i. l. om̄es
ppli. ff. de iusti. et iure. unī si iducūt p̄suetudinē h̄ legē
n̄ ē opus q̄ quasi p̄scribat h̄ legē p̄cipiās. q̄r illā legē
possent directe tollē p̄ h̄rum statutū. unī i p̄suetudie
iducēdā s̄m ius civile sufficit tacit⁹ p̄sensus ppli non
aut ut dixi requirūt aliqua p̄scriptio. ut i. d. l. d̄ quib⁹.
s̄z de iure canonico n̄ ē p̄missum uiris ecclasticis sta-
tuere h̄ canonē. ut i. c. qd̄ sup̄ his de ma. et obe. et in
c. p̄stitutus. xxv. q. ii. iō ož ut tollat canon pape qua-
si q̄ quandā p̄scriptionē. unī p̄scribit n̄ p̄suetudo
s̄z pot⁹ illa lex pape s̄z p̄suetudo d̄ prescripta modo
p̄dicto. **E**t ē unū mirabile q̄ p̄suetudo possit induci
h̄ canones p̄ iſeriores et p̄ statutū ab eis n̄ possit sie-
ri. n̄ p̄suetudo non pōt iduci nisi ab bñib⁹ p̄tēt le-
gis condēde. ut in. d. l. d̄ quib⁹. et dixi. s̄. sup̄. **R**ica.
hinc iō dicit Bar. i. l. j. ff. de legi. q̄ usus et mores mu-
liez n̄ introducūt consuetudinē q̄r n̄ p̄nt multires legē
condere. ut in. d. l. j. qd̄ nō. et p̄ h̄ac rōnem intelligas
impugnationē quā faciebat ad diffinitionē. **D**o. an.
quā posuit sup̄ rubrica q̄r uides q̄ a uiris ecclasticis
pōt induci p̄suetudo h̄ canones et tñ n̄ p̄nt facē legez
h̄ canones. unī oportet te dicere q̄r ista p̄suetudo assu-
mit uires n̄ solū ex tacito p̄sens uiroꝝ ecclasticorū
sed auctoritate pape p̄mittēt iduci consuetudinē h̄
canones. **S**ed pulchrū ē uidere quare ualeat p̄suetu-
do contra canones et n̄ statutū et quare personis secu-
larib⁹ fuit iudicium ut legē possint condere cōtra legē
impatoris. et n̄ sic fuit iudicium uiris ecclasticis ut pos-
sint contra canones statuere et ē subtilis ius iustiatio
credo illā fuisse rōnem. ius civile finaliter tendit i bo-
nū publicū et i uilitatē p̄uatoꝝ. unde si populū uult si-
bi preiudicare h̄rum legē cōdēdo iugator n̄ curabit
q̄r pōt ppli i h̄ renūciare fauori suo. ut i. c. ad aplicez
de reglarib⁹. **I**tem q̄r mores hominū sūt diuersi iō
uolunt impator ut q̄lqz ppli possit sibi facere legē nō
tñ cōtra honestatē nec contra iura reseruata principi
s̄z i suū iudicium dūtaxat. ad. b. d. l. ōes ppli. et qd̄ ibi
nō. **B**ar. sed ius canonicū p̄cipiāl̄ itendit hominez.

Dirige i deū et uenit ad bonū publicū ecclasticū vñ sta-
tutū h̄riū editū ab iſeritorib⁹ p̄sumif temerariū et abi-
tiosū et fini eterno h̄riū nō pōt papa dare p̄tēt cle-
ritis statuēdā h̄ canones sed p̄suetudo tolleraſ. q̄r sur-
git extacito p̄sensu et non p̄sumif tanta ambitio. **P**ē
q̄r magis scandalū oris ex cōsuetudinis reprobatione
cū occurrit tacitus p̄sensu et longo t̄pe. **D**tinuaf. **H**ic
tr̄i. **B**al. unū singulare dictū p. l. si hoicm. ff. man. q̄
ex cā urgēti et uerisimiliū nō p̄sens a canone pōt scri-
statutū h̄ canonē. et m̄ltū bene facit illa. l. ibi. n. d̄z q̄
si dedi mandatū spāle alicui ut manumittat aliquem
seruū certū pōt. p̄curator generalis dñi ex noua cā in-
terdicere. p̄curator spāli ne manumittat q̄si ex noua
cā p̄ dñm nō p̄siderata possit. p̄curator generalis ue-
nire p̄tra mādatū spāle ipsius dñi ita d̄cēdū i inscri-
ribus ut possint ex cā noua et urgenti statutū edere h̄
spāle statutū superioris. **E**t p̄ h̄ dictum et illaz. l. tene-
mēti illud dictum singulare q̄ ex cā noua pōt legat⁹
generalis in partib⁹. p̄hibere delegato pape spāli ne
p̄cedat in cā sibi cōmissa q̄q̄ in illa cā delegatus spā-
lis dicat maior delegato generali. ut in. c. studiūt d̄
offi. legati. sed ut dixi h̄ ultimū admittitur ex noua cā
nō p̄siderata p̄ papā et hoc bin nō. **Q**uātū v̄o p̄sreq-
rat ad p̄suetudinē inducēdā uarie sunt op̄i. glo. h̄ in
pn. requirūt t̄ps. x. annoꝝ sicut in p̄scriptione. **A**lii re-
quirūt t̄ps. d̄ cuius initio memoria n̄ sit. ut stati subij-
cit in glo. **H**z tu excludit sic māz. aut querit de iure ci-
uili aut de iure canonico. **B**rio casu cōs̄ teneat ut suffi-
ciat t̄ps. x. annoꝝ et si p̄suetudo sit p̄tra ius qd̄ p̄bāt
legiste hac rōc. iura requirūt longū t̄ps ad iducēdū
p̄suetudinē. ut. C. que sit lō. p̄sue. in rubro et nigro. et
in. l. i. C. de seruitu. sed longū t̄ps d̄z decē annoꝝ. ut
C. d̄ p̄scrip. lō. t̄p. p̄ totū ergo zē. **E**t h̄ac op̄i. sequit⁹
Bar. in. d. l. de quib⁹. et L. in. d. l. i. **D**e iure v̄o ca-
nonico dic q̄ aut p̄suetudo ē p̄ter ius et sufficit t̄ps. x.
annoꝝ. ad. b. glo. nō. i. c. h. j. e. li. vi. et in. c. p̄suetudo
xi. d̄. qd̄ v̄r limitādū n̄i p̄suetudo ueniat ad detra-
hēdū iuri alicuius ecclie. q̄r tūc sicut in p̄scriptione
ecclie requirūt t̄ps. xl. annoꝝ ita in cōsuetudine. **E**t h̄
est nōbile dictū. **I**n. s̄. e. cū d̄lectus. qd̄ ē bn̄ notādū
uideat tñ ibi. **I**n. restringere q̄n p̄suetudo ē h̄ ecclie
particularē fecus si p̄tra ecclie ulem. nō tñ ad hoc
video bonā rōnem diuersitatis. q̄r nō d̄z esse minus
sauorabile totū corp⁹ ecclie q̄ aliquod mēbrū ip̄i⁹ ec-
clie. aut cōsuctudo est h̄ ius canonicum et tūc requirūt
t̄ps. xl. annoꝝ et in hoc casu requirūt q̄r p̄suetudo sit
p̄scripta. ut b̄ et i. c. iii. e. ti. li. vi. et rōnem diuersitatis
int̄ ius canonicū et civile. s̄ dixi. **E**t q̄r maius t̄ps re-
quirūt q̄n ē p̄tra ius q̄n ē p̄c̄t. ueritatem puto vissi
mū q̄ ubi cōsuctudo uenit h̄ ea q̄r reseruata p̄nci-
pi in signū p̄alitā p̄uslegi⁹ t̄ utroqz iure requirūt t̄ps
de cui⁹ initio non est memoria. vt ē tex. nō. in. c. sup̄
quibusdā de v̄bo. fig. cessat. n. i. illis casib⁹ rō quā. s̄.
dixi p̄ quā de iure civili sufficit t̄ps. x. annoꝝ. **T**er-
tio requirūt s̄m glo. q̄r cōsuctudo sit inducta ex certa
scia et nō p̄ errōz. allegat. l. q̄ nō rōc. ff. de legi. **A**d
uerite q̄r illa lex facit in h̄rum. nā ibi d̄ p̄ si p̄ errōz
fuit inducta cōsuctudo nō d̄z extēdi ad casū simile. et
ille ē tex. notabilis in hoc q̄ luet als cōsuctudo ex-
tendat ad casū similem intellige si non habet ius in
contrariū. ut in. l. de quib⁹. et qd̄ ibi nō. p̄c̄l. fecus
q̄r p̄suetudo fuit inducta per errōz. nā tūc t̄ quoad
illū casū sed n̄ extēdi ad casū simile. et ponit exēplū
in q̄busdam locis est p̄suetudo si dñis uini ponat ad
plaistrū quo unū portaf q̄r rustic⁹ non tenet de peri-
culo et tamen n̄ d̄z extēdi hec cōsuctudo ad alia liqui-
da. tñ seruanda ē i casu suo exquo popū consensit
i illa cōsuetudie credens forte hoc ēē iuridicū et rōa-
bile. sed ubi esset tant⁹ error q̄ tolleret consensuꝝ po-
puli tūc procederet glo. etenim ē cōsuctudo introdu-
ct̄a q̄r desiceret cā efficiens. s. ipse. consensuꝝ populi

ut in. d. l. de quib⁹. **T**Quarto requiriſ q̄ ſuuetudo fit
iducta ſcīte illo q̄ p̄ ius cōdē. alle. glo. l. de quibus. i.
ſi. ff. de legib⁹. et multi tenuerūc hāc opi. l. ſ. i. di.
ſuuetudo. et. iiiij. di. i. ſ. leges. et. viij. di. i. c. fruſtra. t. ſ.
q̄ p̄ſensuſ pape ſeu ſcia nō requiriſ ad ſuuetudinez
iducēdā alſ raro uſ nunq̄ iduccref ſuuetudo. et hec
opi. uideſ cōſor et ni pl. pma p iſtū tex. qui ſoluſ req̄
rit q̄ ſit rōabil' et pſcripta. **T**ic p. c. i. de pſti. li. vi. ubi
dī q̄ papa cēſet ignorare ſtatuta et ſuuetudines loco
rū. **D**icit tñ h̄ do. **A**n. nōbile uerbū ſi cēt uez q̄ ubi
ſuuetudo iduccref et ius ſcīte papa tūc ſufficit tps. x.
ānoz q̄ habet p̄ſensuſ illi⁹ qui p̄ legē ſriā condere
dictū ē nōbile ſz n̄ bñ iure. pbaſ. illud ni ſatcor q̄i pa
pa ſciuifſet et uſuſ ſuifſet illa ſuuetudine. ſed ubi ſoluſ
preſtat patiētā nō uſ hoc dictū. pcedē q̄ multa p̄ pa
tiētā tollerāt. ut i. c. iāduſtū d̄ pbe. **T**ic q̄ iſta ē quaſi
qdā pſcriptio ſ legē ſuperioris. uii ſicut in pſcriptiōe
ſcia illi⁹ ſ que pſcribiſ nō minuit tps a iure ſtatutuſ
ita nec i cōſuuetudine inducenda ſ legē principis. **D**o
ſuit hic etiā do. **A**n. aliud dictū nōbile ſi eſſet uez q̄d
tñ fuit originaliſ **J**o. monachi. et **A**rch. in. c. generaliſ
de elec. li. vi. q̄ ubi ius requiriſ antiquā cōſuuetudinē
uel ubi obuiaſ oī iuri requiriſ tps de cui⁹ initio nō ē
memoria. **S**z ſriū apte facit tex. iunctis dictis doc. in
d. l. de quib⁹. ubi cōſuuetudo dī iueterata l. ſit obtēta
p̄ tps. x. ānoz. nā nō pl. iporat uerbū antiquata q̄
uerbū iueterata. ſriū facit iſte tex. ſoluſ enī requiriſ cō
ſuuetudinē tūc pſcripta cū ē ſ ius. **T**ic q̄ cū de iure
ciuili reglariſ ſufficiat tps. x. ānoz no debem⁹ deuia
re a dispositiōe legali niſi quaten⁹ repiſ i uſ cauū. ut
i. c. i. de no. ope. nūc. **E**t h̄ duo dicta meli⁹ ſuifſet col
locata. ſ. i ſedō requiſito. **T**Quinto requiriſ ſm gl. q̄
ſit tale ius q̄d poſſit pſcribi. nā laici nō p̄iit acquirere
ſpūalia ex pſcriptione ſeu cōſuuetudine. p. h. c. cām d̄
pſcript. et. c. messana. et. c. ſacrosancta d̄ elec. **E**t nō.
q̄ ſicut ex pſcriptiōe laicus nō p̄iit acquirere ius ſpi
rituale. ita nec ex cōſuuetudine. et dico q̄ et ni ſufficieſ
tps de cui⁹ initio nō ē memoria. ut notāt uoluit **J**o.
an. in. c. ii. de pre. li. vi. optiſ ſacit. c. q̄to. ſ. e. poſſet
tñ attērari q̄ in eis quib⁹ papa pōt facere laicos capa
ces q̄ tūc poſſit iduci cōſuuetudo nō dico pſcriptio ut
laici poſſint attērare ſpūalia ſi papa ſciuit ſuuetudinē
iduci et nō ſdixit. ar. optimū. l. de quib⁹ palle. niſi di
cas ſuuetudinē tolli uel ipediri. pp̄t irroabilitatem et
ſorti⁹ hoc ultimū ueri⁹. nā rō ē quaſi cā formalis ipſi⁹
ſuuetudinis. forma autē dat eſſe rei. ut in. c. q̄ pte p̄dicētē uel ſcmel
ſaltē ſuit iudicatiū ſuuetudinē eſſe. et l. aliqui hoc te
muerūt tñ cōis opi. canonistar̄ et legiſtar̄ et i oppo
ſitiū ut iſtud neceſſario nō requirat. pbaſ rōc cōſue
tudo induciſ ex morib⁹ et uſib⁹ hominū. ut i. d. l. de q̄
bus. et i. d. c. cōſuuetudo. et iſti. de iure nāli. i. ſ. ex n̄
ſcripto. ergo n̄ requiriſ neceſſario act⁹ iudicari⁹. **T**ic
ſi dictū gl. eſſet uez nunq̄ poſſet ita introduci cōſue
tudo q̄ oportet q̄ habeat initiuſ et ſic nunq̄ poſſet iu
dicari pro cōſuuetudine ex quo nunq̄ obtentia in iudi
cio. ſatētur tñ doc. utriuſqz iuris q̄ ex actu iudicario
introduciſ ſuuetudo. pura q̄ iudex iudicauit cō
tra legem populo ſcīte non contradicente. unde
actus iudicialis ſufficit ad probandum ſuuetudinē
non ut actus iudicariuſ ſed quia per illum actum de
regiſtūr consensus populi et ſic procedunt allegata in
glo. **T**Septimo requiriſ ſecundum glo. q̄ homi
nes ſint uſi ſuuetudine uarijs uiciib⁹ animo intro
ducendi ſuuetudinem. **D**ic cadit alius articulus
quot uices ſeu actus requiriuntur ad inducendam cō
ſuuetudinem. multe ſunt opiniones in hoc canonista
rum et legiſtarum. ſed communis opi. eſt q̄ requiriun
tur tot actus et ita notoriū ut uerisimiliter trāſuertint

in noticiā populi. nā ut sepe dixi nō act⁹ s̄z tacitus cō
sensus populi inducit cōsuetudinē. unī ubiqūq; ex con-
teturis habet tacit⁹ cōsensus populi tūc nō curat de-
magna frequētia actuū. ~~D~~ubitak tñ nūquid unic⁹ act⁹
notori⁹ introducat cōsuetudinē. Quidā dixerunt q; sic
~~B~~ar. ḥ in. d. l. de quib⁹. q; p̄suetudo introducit ex fre-
quentia moris sed cessat frequētia ubi ē unic⁹ act⁹. Itē
est ḥ substātiā & significatōe uocabuli. nā p̄suetudo ē
quasi cōis assuefactio. Itē ex unico actu quātūcūque
notorio nō pōt elici p̄sensus populi. q; forte p̄ errorē
uel cā uitādi scādali ppl̄s p̄ma uice nō ḥdicit & h̄ mihi
placet. Distinguē tñ q; aut ille unicus act⁹ h̄z cām⁹ suc-
cessiuā & sufficit si habuit cōtinuatōem p̄ t̄ps infra qđ
introducit cōsuetudo. tex. alle. similem in. c. cū de br̄ficio
de p̄bē. li. vi. nā si bñficiū seculare p̄scr̄ f̄gulari & pos-
sideret per regularē t̄pe habili ad cōsuetudinē inducen-
dā efficit illud bñficiū regulare l̄z unica collatio inter
uenerit. & ita ecōtra si regulare p̄scr̄ seculari & illa col-
latio h̄z actuū successiuū. s. possessionē cōtinuatā p̄ re-
gularē. Et idē dic si edificaret pons i publico & habe-
ret cāz p̄manēt. Octauo requirif h̄z glo. q; maior
pars populi utak illa p̄suetudine. q; sicut minor pars
populi nō pōt facere legē ita nec inducere p̄suetudinē
intelligo glo. de maiorī parte populi habēte cōsensu
babile ad introducēdā legē seu p̄suetudinē. nā mulie-
res infantes furiosi nō p̄putāt i numero. q; isti n̄ p̄nt
legē cōdcre. ut i. l. j. ff. de legi. Itē intelligo gl. 5 cō
suetudine q; distinguēt totū p̄pl̄m sed si tractarem⁹ de
cōsuetudine introducēdā i aliquo collegio sufficit ma-
ior pars isti⁹ collegij. Hoc tñ ego limitarē. nā maior
pars nō sufficit ad introducēdā legē. q; oportet salte
q; sint due partes uniuersitatis. ut i. l. nulli. z. l. pla-
ne. ff. quod cuiusq; uniuersi. s̄z maior pars istaꝝ dua
rum partium nō sufficit ad disponendum. ut in. l. qđ
maior. ff. ad muni. & in. c. j. dc his que fiunt a ma-
parte ca. Et iō dicrem q; saltem due partes illi⁹ uni-
uersitatis seu collegij debent esse scientes q; illa cōsue-
tudo introducif. & per hoc est expedita prima pars
glo. Sed quero circa istam partēz de qōne quoti-
diana nūquid unicus actus interueiens cōtra p̄sue-
tudinē icerrūpat ipsam cōsuetudinē. Cōclude q; aut
p̄suetudo n̄ erat adhuc cōpleta & pfecta icerrūpit cō-
suetudo ita q; nō est opus de nouo sc̄pere. q; p̄ hoc
nō apparet de tacito cōsensu populi q; uelit inducē cō-
suetudinē cū fecerit actuū ḥritū. ar. in. l. ubi repugnatia
ff. de re. iur. z. c. sollicitudinē ḥ appell. i. fi. S̄z si cōsue-
tudo erat cōpleta & pfecta tūc unic⁹ act⁹ in ḥritū n̄ tol-
lit cōsuerudinē sed oportet q; tollat eo t̄pe & mō q̄bus
sunt inducta q; iam lex ē & iō d̄z tolli rāq; lex. credo tñ
indifferēter sufficere t̄ps. x. annoꝝ & sic intellige glo. in
l. t̄p alis in. §. j. ff. de re. iur. Et Jo. an. h̄ circa sedaz
partē glo. instat in reddēda rōe diuersitatē int̄ p̄scripti-
onē & p̄suetudinē. & ē nōbūlis qō & magni effect⁹ & gl.
in hac qōe nihil pfecte dicit. S̄z tu post doc. dic q; p̄n
cipalis & fūdametalis dñia ē q; ex p̄scriptōe acquiritur
ius p̄uato siue illud ius trahat ex publico siue ex p̄u-
ato. cōsuetudine uero non acquiritur ius alicui priua-
to sed i publico nūcūq; causek etiā si ius trahat ex p̄-
uato. ut in. l. uēditor. §. si ḥstat. ff. cōia p̄di. ubi p̄z q;
pōt introduci p̄suetudo q; q̄s q; possit dato p̄cio fodē
lapides ex fūdo alicuius. vñ ius illud trahit a p̄uato
& acquirif publico & i cōi. unī si acquireref certi p̄sonis
nō esset p̄suetudo sed p̄scriptio. nā p̄suetudo est lex q;
d̄z esse cōis. ut. iii. di. crit at lex. si ergo acqrif p̄uato
ergo nō est cōis. & iō nōbūliter dicit Jo. an. h̄ q; c. cū
dilectus. §. eo. iproprie ponif in hoc titulo. q; loquit
potius de p̄scriptione q; ḥ cōsuetudine vt ibi dixi q;
ius ibi subtrahebat certo. collegio. & nō bñ hoc dictū
q; nō d̄z cōsuetudo ubi ius acqrif certo collegio q; col-
legiū t̄z uices unius. est. n. quoddā corp⁹fictū & repre-
sentatiꝝ. ut in. l. mortuo. ff. de fiduciis. & in. l. p̄pone-

bas. ff. de iudi. **S**cias tamē q̄q̄z unū et idem pōt
esse prescriptio respectu certorū et consuetudo respectu
aliquoz. pone exēplū qd̄ notabiliter ponit **I**o. an. i
d. c. iii. j. e. li. vi. si ep̄s acquirit ut solū possit corrigere
subditos sine cōsilio capituli quoad cap̄z et ep̄z ē pre
scriptio qd̄ derahis capitulo et acquiris ep̄o et sic n̄ p̄
dici consuetudo cū acquirit uni. sed respectu subditorū
q̄ uenit corrigēdi p̄ solū ep̄m d̄ consuetudo. et idē re
spectu ep̄i quoad subditos. qd̄ subditis nihil derahis
sed ē eis quedā lex ut p̄ solū ep̄z iudicēt. et iō dicit ibi
notabilit̄ **I**o. an. q̄ quatenus ep̄s ostendit p̄ cap̄m d̄
b̄f̄ titulū qd̄ est p̄scriptio et p̄scriptione p̄ ius requi
ris titulū. ut in. c. i. de prescr. li. vi. et sic intellige gl.
cū tex. i. d. c. i. uerbo canonici. sed quatenus litigat p̄
subditos n̄ tenet allegare titulū qd̄ illos e consuetudo
ut dixi et in. consuetudine etiā p̄ ius n̄ requiri titulus
qd̄ hoc nullo iure caueſ imo potiū uidetur oppositus
ut hic. **N**ā in consuetudine cū sit quedā lex inspicit sola
uoluntas seu tacit̄ cōsensus. Et ex his habes alia dif
ferētiā nobilē iter prescriptionē et consuetudinē. qd̄ i pri
ma requiri titulū et i seba non requiri. Possent alie
assignari differētiā spāles sed iste sunt p̄stantiores et
fundamentales et tene menti. **A**ltius cōcludēdo māz
cū querit de effectu cōsuetudinis distinguo post **H**ar.
in. d. l. de quib⁹. ubi clariss loquit̄ qd̄ doctores nostri
b̄. et reformabo in aliquib⁹ habitu respectu ad ius no
strū qd̄ aut consuetudo est fīm legē aut p̄ter aut p̄tra.
Primo casu ualeat consuetudo. et duob⁹ modis pōt
ē fīm legē. **P**ro interpretādo ipsaz legē. ut i. c. cum
dilect⁹. s. co. et in. l. si d̄ interpretatione. et in. l. minime
ff. de legib⁹. **S**ecundo cū cōfirmat ipsam legē. unde se
pe i iure allegat lex et consuetudo circa idē. ut. s. co. cū
dilect⁹. et in. c. sopite. j. de censi. ubi bonus tex. et facit
ad mām qd̄ nō. glo. in. c. i. de cōsti. li. vi. ubi querit.
Nāquid si consuetudo b̄z id qd̄ lex sublata lege tollat
consuetudo. et dic ut ibi et aliquid tetigi in. c. i. et c. sup
eo de cogn. spūali. **T**ercio qui est p̄ter legē ualeat
consuetudo. ut in. c. catholica. et in. c. in his. xi. di. et i.
di. consuetudo. **T**ertio casu dic qd̄ aut ē p̄ legē diui
nā et n̄ ualz n̄ p̄cedat rōabilis distinguēdo. qd̄ declar
ut. s. dixi. l. aut ē p̄ legē nature et n̄ n̄ ualz qd̄ na
turalia sunt immutabilia. v. di. i. p̄m. et in. s. sed nālia
insti. de iure natu. **D**one exēplū si haberet consuetudo
ut filii nō educaret a parentib⁹. nā de iure nālia sūt eis
debita alumēta. i. di. ius nāle. Et facit ad illā. q. nūqđ
p̄ statutū uel consuetudinē posset tolli uel diminui le
gitima debita filio. de quo plene dixi in. c. rainut⁹. et
rainaldus. j. de testa. et dic ut ibi. aut ē p̄ ius gētū et
etiā n̄ ualeat. qd̄ ius gētū cū pōt dici ius nāle qd̄ nālia
rōne iudicū. ut i. d. l. oēs popl. ff. de iusti. et iure. et b̄
intelligi nisi consuetudo disponeret p̄ ius gētū distin
guēdo si. ut. s. dixi. b̄. p̄ba. nā ius positivū p̄ ex cā
disponet p̄ ius gētū et p̄ ius naturale ut iudicēdo ser
uitutē. ut in. c. ita quorūdā de iudicis. **I**nē priuando
quē dñio sue rei. ut de prescr. p̄ totū ista consuetudo
b̄ pōt facere cū sit quedā lex. Et pro declaratiōe ho
rum terminoz scias qd̄ ius naturale ē nomē gētale et
cōprehēdit i se legē diuinā et legē nature et legē gētū
et ius diuinū et ius gētū appellat iura nālia qd̄ nālia
rōne sunt inducta. ut in. d. l. oēs populi. nō. Inno. i
c. que in ecclesiay. s. de cōsti. qnqz vō ius nāle sumi
tur in sua specie et p̄prie quoad p̄positū ius nāle df
quidam instinctus nature ex rōe p̄ueniens. de quo
uidebis glo. j. di. in. c. ius aut naturale. ubi ponitur
quot modis sumit ius naturale et tene illā glo. mēti.
ius diuinū quid su habes. j. di. in. p̄m. de iure gētū
habes. j. di. ius gētū. Et d̄ iur naturali eadē di. ius
naturalē. aut consuetudo ē p̄ legē positivaz. ut p̄ leges
seu canones seu statuta et tūc aut est p̄ libertatē ecclie
et n̄ ualz. ut i auē. cassa et irrita. C. d̄ sacros. cc. et i. c.
j. et i. c. cū i. c. s. co. aut ē p̄ utilitatē publicā et cūā n̄

ualet. qd̄ sic ut nō ualeat lex. ut i. l. si. C. si p̄ ius n̄ utili
publi. ita nec consuetudo qd̄ nō. aut ē p̄ utilitatē p̄uata
et tūc aut p̄cedit lex derogatoria ad consuetudinē et nō
ualeat consuetudo sequēs b̄z Bar. allegat auē. nā uigia.
C. de furt. et. l. cos. C. de usuris. et nō hoc dictū. **E**x h
n. inserit qd̄ consuetudo semel fprobata a lege n̄ pōt am
plius induci. Sed ego soleo allegare glo. singularē i
cōtrariū in. cle. statutū de eccl. et uide illā et credo qd̄ si
subest rō noua que n̄ suberat tēc legis dānātis p̄sue
tudinē et tūc poterit de nouo iudicari. ar. opti. i. l. si ho
minē. ff. mā. et in. c. nō d̄ p̄san. et affi. i. p̄i. et plene
b̄ examino in. c. i. de p̄ba. aut nō b̄z legē derogato
riam. et tūc aur lex p̄cedit et sequit̄ consuetudo aut econ
tra. **P**rimo casu si consuetudo ē generalis uincit legē
generale et ulter. intellige tūc fīm ius canonici dūmō
fīrōbilis et p̄scripta ut b̄ aur consuetudo est particu
lar̄ et tūc n̄ uincit legē ulter. ut i. l. iij. C. que sit lon. p̄sue.
sed soluz uincit legē ubi consuetudo uigerit. ut i. l. l. uen
ditor. i. s. si p̄star. **S**econdo casu qui p̄cessit consuetudo et
lex cōtraria sequit̄. tūc Bar. qd̄ tūc consuetudo nō uincit
legē imo tollit p̄ legē sequētē. alle. l. iij. ff. de sepulchro
violato. dicit m̄ qd̄ canoniste tenet oppositū. et certe ca
sus ē in. triū in. c. i. de p̄st. li. vi. ubi d̄f qd̄ lex pape n̄
tollit consuetudinē certi loci cōtrariā nisi de ea fuerit fa
cra mētio qd̄ papa n̄ presumit scire istas consuetudines.
Ex quo ego isero qd̄ si ciuitas facit statutū p̄ suā p̄sue
tudinē tollit consuetudo tūc de ea nō facit mētio quia
ciues presumūt scire suā consuetudinē. ut nō. in. l. oēs
populi. ff. de iusti. et iure facit. c. qd̄ dicitis. xvij. di. et cel
sat rō dicit. c. p̄m. et p̄ b̄ habet sat declarata mā b̄. c.
tā quoad p̄mā p̄tē qd̄ quoad secūdā. b̄ nō sūt alia.

De postulatōe prelator̄. **R**ica.

Viso de iure scripto et nō scripto qd̄ parū est iura
cōdere nisi sint ministri qd̄ cadē iura tucant̄. ut i. l. iij.
ff. de origine iur̄. et i. c. ubi periculū. S. p̄terea d̄ elec
li. vi. iō de ipsis ministris et eoz assūptōe merito erit
vidēdū. et qm̄ assumūt altero ex trib⁹ modis. s. p̄ po
stulatōem electionē et trāstlationē iō de oib⁹ illis trib⁹
j. subiicit. et qd̄ postulatio innitit gratie p̄mittit titulum
de postu. prela. Quid aut sit postulatio vide p̄ gl. i. c.
unico eo. ti. li. vi. que dicit qd̄ est petitio gratie a superi
ore facta. Illa tūc ē potius descriptio qd̄ diffinitō cum
nō euacuat. p̄suis nāz diffiniti nec est cōuertibilis cuž
suo diffinito sicut d̄z ee quelibz bona diffinitio. ut nō.
glo. sūg rubrica de summa trini. et insti. de acti. i. p̄m.
iō latius pōt diffiniri sic qd̄ postulatio est quidā grāte
petitio a superiorē facta de p̄mouēdo aliquem ad p̄
lationem ad quā de iure cōi proprie defectum aliquē
uel impedimentum eligi seu promoueri nō poterat.
Et ex hoc tacite inserit differentia inter electionem
et postulationem. nam postulatio innitit gratie. ut in
c. pe. j. co. electio uero innitit iuri. unde electio solz sic
diffiniri qd̄ ē alicui⁹ personē ad prelationem. us. frater
nam societatem canonice facta uocatio. et licet oliz p̄
misce iura uterent̄ his uocabulis. ut i. s. his oib⁹
lx. di. et. lxiiij. di. litteras. hodie m̄ ē maxima dīa in
postulationē et electionē ut colligis ex premisis unde
ille qui de iure pōt eligi non debet postulari. et si ele
ctores illū postulant nihil agunt qd̄ debet prouidere
ecclie de meliori qd̄ possunt et meliori modo. un̄ illi
qui eligūt consentiūt in electū uel sponsū et p̄ electō
nem initiaſ uinculū matrimoniale. ut i. c. cū int̄ cano
nico. j. s. elec. et i. c. s. de transla. pla. Sed illi qui po
stulant nō consentiūt in postulatū ut in sponsū nec int̄
tiaſ aliquod cōiugum sed vota sua dirigūt in superi
orem ut superior de ḡfa debeat admittē postulatū.
E quo uio qd̄ nō. i. d. c. unico. c. ti. li. vi. in gl. iii. et
p̄ Inno. j. c. primo. nā oportet primo uidere funda
mēta materie postea breuiora dicemus.

ad hoc